

Gildebrief

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

31e jaargang no. 1 maart 2012

COLOFON

Gildebrief

De Gildebrief is het verenigingsblad van het Gilde van Vrijwillige Molenaars (GVM) en verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 2300 stuks in de maanden maart, juni, september en december. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen berust bij de auteur. De redactie is, tenzij anders vermeld, verantwoordelijk voor het geheel van het blad. Het bestuur is verantwoordelijk voor zaken die duidelijk een Verenigingskarakter hebben.

Abonnement niet leden

Niet leden van het Gilde kunnen zich abonneren op de Gildebrief door donateur van het Gilde te worden voor het minimale bedrag van 15 Euro.

Advertenties

Voor bedrijven of instellingen die gelieerd zijn aan 'de molenwereld' bestaat de mogelijkheid in de Gildebrief te adverteren. Informatie is verkrijgbaar bij de penningmeester en de redactie.

Bestuur van het GVM

Voorzitter: T.V. (Theun) Vellinga,
Venkel 21, 8252 CH Dronten, tel. 0321-317465
voorzitter@vrijwilligemolenaars.nl

Secretaris: Bas de Deugd
Dirk Karstraat 47, 4143 AX Leerdam, tel. 0345-630112
secretaris@vrijwilligemolenaars.nl

Penningmeester:

Reinier den Uijl
Kasteel Hasselholtsstraat 1, 6043 XG Roermond.
Tel. 0475-326112
penningmeester@vrijwilligemolenaars.nl

Afdelingscoördinator: Ingrid Friesema
Rhodosdreef 86, 3562TH, Utrecht, tel 030 2619928
afdelingscoördinator@vrijwilligemolenaars.nl
Contacten afdelingen, regio en bliksemafleider.

Coördinator opleidingen: Jop Kluis (tevens vicevoorzitter)
Dorpsstraat 55, 1431 CB Aalsmeer. Tel 0297-344297
opleidingscoördinator@vrijwilligemolenaars.nl

Biotoopaangelegenheden

Jan Chris Wagenaar
Beijumerweg 1048, 9731 CX Groningen. Tel. 0505490888
biotoop@vrijwilligemolenaars.nl

Ledenadministratie en website:

Fr. (Frans) Tullemans,
Vasco da Gamastraat 4, 5665 GL Geldrop,
tel. 040-2863023
ledenadministratie@vrijwilligemolenaars.nl
webmaster@vrijwilligemolenaars.nl

Coördinator Examens

P.J.M. (John) Houben
Korhoenderveld 89, 5431 HC Cuijk. Tel. 0485 320994

Coördinator Arbo en Veiligheid

G. (Gerrit) Duinker
Tolhuislaan 25, 3862 WK Nijkerk. Tel 033 2451060
arbo@vrijwilligemolenaars.nl

Bliksemafleidercontrole

Coördinator L.J. (Leo) Tiggelman,
Ivius 7, 3962 KD Wijk bij Duurstede, tel. 06-22004848,
b.g.g. 0343-575684
bliksemafleidercontrole@vrijwilligemolenaars.nl

Gildeverzendingen

H.P.A. (Hub) van Erve,
Hoevense Kanaaldijk 9, 5018 EA Tilburg, tel. 013-5362100
verzendingen@vrijwilligemolenaars.nl

Vertrouwenspersoon

H.P.A. van Erve (zie Gildeverzendingen)
A. (Ada) Meurs Telemanstraat 60, 8031 KL Zwolle,
038 4225533

Steunpunt Molenbiotoop

De Hollandsche Molen, Mark Ravensloot
(email adres DHM@molens.nl),
Zeeburgerdijk 139, 1095 AA Amsterdam, tel 020-6238703

Gildeverzekeringen en rekeningnummers

Contributie GVM: 19.85.42.895
Verzekeringen GVM: 19.85.48.427
Gildeverzendingen: 19.85.58.570

Molenaardag

De nieuwe molenaar

Hoogtevrees

Jaarvergadering

In dit nummer:

maart 2012

De Kam	3
Molenaardag	4
De gedachten achter de nieuwe opleiding	6
Het nieuwe examen windmolenaar	8
De lesbrieven; waarom en hoe	10
Hoogtevrees	12
Column	15
Jaarvergadering	17
Bliksemafleidercontrole	22
Drentse Molens in de rouwstand	25
Aspirant-lidmaatschap AKG	26
Verenigingsnieuws, Regioberichten	28

Foto voorzijde: Joos Lensink.

Molenaardag 28 januari 2012; Openlucht Museum Arnhem

Redactie Gildebrief

H.P. (Huub) van Est (eindredactie)
Zenegroen 302, 8935 KP Leeuwarden
tel. 058-2890704, redactie@vrijwilligemolenaars.nl

Redactie en medewerkers

Huub van Est
Jan Jansen
Joos Lensink
Jo Meessen
Barend Zinkweg

Vormgeving

Studio De Bunschoter (Roeline Beekhuis)
Druk
Drukkerij de Bunschoter, www.bunschoter.nl

Kopij en mededelingen

De redactie neemt graag kopij en suggesties voor artikelen in ontvangst en beoordeelt deze op plaatsbaarheid in haar geheel, gedeeltelijk of in gewijzigde vorm, zulks in overleg met de auteur.

Kopij voor het **juninummer** van 2012 moet in het bezit zijn van de redactie **voor 11 mei**. Voor een latere aanlevering dient men te overleggen met de redactie. Teksten (al dan niet met foto's) kunnen worden aangeleverd per email. Bij voorkeur in Word op emailadres redactie@vrijwilligemolenaars.nl.

Neem voor het meezenden van foto's even contact op met de eindredacteur.

©2011 Het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronische gegevens-verwerking of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

Molenaardag

Wie de molenaardag bezocht op 28 januari realiseerde zich niet dat amper een week later de gekte rond de Elfsteden-tocht uitbrak. En langs die route molens zoals waargenomen door enkele Gildeleden. Ook zij hebben er van genoten zoals mag blijken uit de beelden op de achterzijde.

Op de dag van de molenaar werd het Openlucht Museum in Arnhem massaal bezocht en werden belangrijke stappen voor de toekomst van de opleiding voor Vrijwillig Molenaar geïntroduceerd.

In deze Gildebrief dus uitgebreid aandacht voor De Nieuwe Molenaar. In die woorden is samengevat de vernieuwing van het examen windmolenaar, de gedachten achter de vernieuwing en de lesbrieven voor de opleiding. We vermoeden dat op de jaarvergadering het onderwerp al dan niet in de wandelgangen wel zal worden besproken.

Verder in deze Gildebrief natuurlijk aandacht voor de Jaarvergadering in Leerdam.

Veel ruimte voor artikelen naast de mededelingen van informatieve aard blijft er dan niet over. Maar we hebben wel aandacht willen besteden aan de ervaringen van molenaars. Zoals het artikel over hoogtevrees en de "Puntkomma's".

Ook in provinciale en regionale molenbladen komen we soms artikelen tegen die de moeite waard zijn. Met het oog op het nummer in het kader van het veertig jarig bestaan van het Gilde zou de redactie graag willen weten welke er zijn. Stuur ons dus uw laatste nummer op.

Redactie

Pieter Bruegel de Oude

Onlangs werd een film ten doop gehouden: *The Mill and the Cross*. Je leest de krant en de recensies. Het blijkt te gaan om een film die gebaseerd is op een schilderij van bovengenoemde meester (ong 1527 -1569)

uit 1564 dat de naam De Kruisdraging draagt. Het kruis en de man eronder vallen niet direct op. Omgeven als hij is door het rellerige volk op weg naar Golgotha, vergelijkbaar met schilderijen van Jeroen Bosch, zoals te lezen viel in een recensie over een ook verschenen boek. In de omgeving zijn op het schilderij ook galg en rad te zien. En wat dan opvalt is de berg met de molen erop; Golgotha. Een rotspunt die er bovenuit torent met op de top een standerdmolen. En mogelijk een van de oudste afgebeelde standerdmolens die we kennen. Niet naar de realiteit maar naar de verbeelding.

Huub van Est

De Kam

Veiligheid

Dit zou een vrolijke Kam moeten worden. We hebben de lesbrieven klaar en we bestaan formeel 40 jaar. Dat wordt echter overschaduwd door de dood van een molenaar. Omgekomen bij de uitoefening van zijn hobby. Dat is erg triest en ook vanaf deze plaats laten we aan familie en bekenden weten dat we met hen meeleven en hen sterkte wensen. Het gaat er echt op lijken dat de hobby molenaar een gevaarlijke is.

Wat er ook uit de onderzoeken naar ongevallen komt, één ding is voor mij duidelijk. We kunnen als molenaars niet voorzichtig genoeg zijn. We moeten nog sterker dan voorheen naar ons eigen handelen kijken. Zijn we echt voorzichtig genoeg of denken we dat het risico wel meevalt. Denken we niet te vaak: "Dat zal ons niet gebeuren, want wij zijn wel voorzichtig!"

Veiligheid is de verantwoordelijkheid van de eigenaar en de molenaar samen. Dat betekent dat we beiden initiatief moeten nemen en niet op elkaar moeten wachten of naar elkaar moeten wijzen.

Voor alle molens is een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE) verplicht. Op veel molens is deze al aanwezig en binnenkort komt er een nieuwe versie. Die RIE is er ook voor onze veiligheid. Stap naar de eigenaren en ga samen aan de slag met de RIE. Maar kijk ook naar je eigen handelen en raadpleeg je collega molenaars. Laat hen eens kritisch kijken naar wat jij doet en omgekeerd. We kunnen en moeten nog veel van elkaar leren.

Het past misschien niet altijd bij het oude beeld van de stoere molenaar die wel weet wat hij doet. En dat beeld wordt soms nog gekoesterd. Laten we de voorzichtige molenaar koesteren, dat is al stoer genoeg.

Theun Vellinga
Voorzitter

Een zonnige dag in het Openluchtmuseum

Om het jubileumjaar van het Gilde luister bij te zetten was een bijeenkomst georganiseerd in het Arnhemse Openluchtmuseum. De bijeenkomst was druk bezocht en mag een succes worden genoemd. Een geslaagde dag hoorde je van alle kanten Hieronder een impressie.

Grote opkomst

In de trein op weg naar Arnhem raakte ik na Zwolle in gesprek met enkele medereizigers toen we Windesheim passeerden. Ouders met zoonlief ook op weg naar Arnhem. Hij wist te vertellen dat de molen 's morgens nog draaide maar dat de molenaar 's middags naar de molenaardag gingen. Hij wist dat omdat hij iedere zaterdag hielp op de molen waar ze vlakbij woonden vertelde hij enthousiast.

Leuker dan de paarden waar zijn zusje dol op was. Hij was bezig met een spreekbeurt over molens.

Na een ritje met de trolleybus en het oversteken van de Schelmseweg was te zien dat het parkeerterrein al behoorlijk vol was gestroomd. Ook de bus met de Groningers stond er al. Direct na de ingang kregen we het programma en de consumptiebonnen. Op naar de koffie in de volle benedenruimte in het gebouw.

Molenaar in de dop

Aanbieden lesbrieven

Op zijn geheel eigen wijze hield de voorzitter de inleiding over het veertigjarig bestaan en nam hij een aanloopje naar de aanbieding van de lesbrieven. De zaal was overvol en velen moesten staan aan beide zijanten. Sommigen bleven beneden maar in gesprek bij een kop koffie.

De eerste lesbrieven werden vervolgens aangeboden aan Leo Endedijk van

Opening door de voorzitter

Overhandiging eerste lesbrieven

Standerdmolen

De Hollandsche Molen en Michelle Jacobs van het Fonds voor Cultuurparticipatie als medesponsor van het project De Nieuwe Molenaar. Daarna ontvingen de eerste voorzitter van het Gilde, Dick Prins, en de andere aanwezige oprichters uit 1969, voor zover aanwezig, het tasje met het lesbrievenpakket. Daarna was het tijd voor de workshops.

Shoppen

Het was door de grote opkomst "meer shoppen dan work" merkte iemand in de wandelgangen met een lachje op. Wat hij overigens niet als negatief had ervaren. Op maar liefst vier locaties kon men in drie rondes acht workshops bezoeken. Werken met een monument en Gastheerheerschap genoten grote belangstelling. Maar ook de andere workshops over Aandacht via de media en Bestemmingsplannen in het kerkje, ARBO bij de Delftse Molen, en de onderwerpen Bliksemafleidercontrole, Examencommissie en PIP mochten zich in een ruime belangstelling verheugen. Maar er werd niet alleen gewandeld in het kwartiertje tussen de rondes, maar ook al wandelend in een lekker zonnetje werd veel van gedachten gewisseld.

De molens

Alle molens waren voor deze gelegenheid toegankelijk. Normaal kan men in de winterperiode alleen het park bezoeken. Van de biotoop van de windmolens van het Museum dat zijn eeuwfeest viert worden molenaars niet vrolijk. Molens tussen de bomen. Maar de opzet van het museum is

breder dan alleen maar molens. Voor het gebrek aan wind heeft men soms praktische oplossingen gevonden. Zo kan men in de enige overgebleven Zuid Hollandse Paltrok elektrisch aangedreven toch laten zien hoe het zagen in zijn werk gaat. De molens hebben dus duidelijk alleen maar een museale functie.

Molenmarkt

In het souterrain onder de grote zaal was een kleine molenmarkt met zeilenmaker Koning, molensteenmaker Titulaer (bij wie je steentjes voor op de schoorsteen kon bestellen) en molenmakers Poland, Vaags en Kistemaker. Ook zij mochten genieten van de nodige belangstelling en vormden eigenlijk een workshop op zich.

Nazit

En nadat iedereen genoeg had geshopt was het tijd voor de nazit in het entreegebouw. Ook daar kwam men nog weer tijd tekort om met oude of nieuwe kennissen die men nog niet had gesproken van gedachten te wisselen. Dat leverde natuurlijk ook discussies op. Zo mocht ik ervaren van de molenaar van De Huisman dat de eerste papiermolen in Nederland niet de watermolen van Willem Boye in Gennep was, maar in Dordrecht of Alkmaar had gestaan. Gennep was immers Duits! Heerlijk Hollands chauvinisme waarop historisch wel valt af te dingen. Maar wel goed te merken dat een molenaar trots is op zijn molen. En zo hoort het ook.

Huub van Est

Foto's: Joost van Lensink, Hay Jantum, HvE

ARBO in actie

Zeilmaker in gesprek

De molensteenmaker

Het weidemolentje

Voor kaartenverzamelaars

De gedachten achter de vernieuwde opleiding

De opleiding van vrijwillige molenaars is uniek. Hij heeft een hele eigen ontstaans-geschiedenis en wordt volledig door vrijwilligers voor vrijwilligers gedaan. De opleiding is eigenlijk niet één opleiding maar heeft een breed scala aan instructeurs die op verschillende manieren kennis en vaardigheden overbrengen. De opleidingsvormen zitten ergens tussen totale vrijheid voor iedereen tot manieren die schools aandoen.

Lange geschiedenis

Vernieuwen van een opleiding die zo'n lange geschiedenis heeft en zo divers gegroeid is, leek niet makkelijk. Dat vroeg om een nieuwe start.

De reden waarom de opleiding aangepakt moest worden is al vaker belicht. In het kort ging het over een aantal pijnpunten: over inhoud (te veel, te theoretisch, ongestructureerd, etc.) en de uitvoering van het examen (onduidelijke vraagstelling, onaangenaam, etc.). Gilde-mensen hebben eerst de problemen in kaart gebracht (werkgroep 1). Daarna hebben ze zich gebogen over de inhoudelijke kern van

de opleiding en deze beschreven in een begrijpelijk overzicht: de exameneisen (werkgroep 2). Daarop aansluitend is als hulpmiddel een logboek met checklist gemaakt. Verder is de manier van examineren aan nieuwe principes gebonden, waarbij vooral naar inzicht gekeken wordt.

Vanuit deze startpositie is gekeken hoe de praktijk van de opleiding zou kunnen worden ondersteund en hopelijk verbeterd met nieuw onderwijsmateriaal (werkgroep 3). Dat materiaal zou aan moeten sluiten bij de veranderende taken van vrijwillige molenaars bij het behoud van molens en de veranderende verwachtingen van de molaar-in-opleiding. Vandaar de nieuwe naam voor dit project: de nieuwe molaar.

Een mooi idee om de opleiding weer te spiegelen aan de maatschappij na een periode van 40 jaar met al haar ontwikkelingen, zowel op het sociaal-culturele vlak als bij de monumentenzorg.

Visie op opleiding

Een opgeleide molaar moet het een en ander kunnen. Een molaar moet verantwoord en zelfstandig een molen kunnen laten draaien. Daarbij moet altijd de veiligheid gewaarborgd zijn, voor alles en iedereen. Verder moet een molaar ook de belangen van een molen kunnen behartigen. Dat is nogal wat. Dat vraagt om actieve praktische mensen, en dus een actieve, praktische manier van

Bespreking met jongere doelgroep

opleiden. Niet achterover leunend praatjes aanhoren en reproduceren, maar leren door ondervinden en verantwoordelijkheid nemen. Ook na de opleiding moet er tenslotte actief 'doorgeleerd' worden, en die actieve houding moet eigenlijk al tijdens de opleiding in de aspirant-molaar worden ingebakken. Inhoud en examen zijn alleen ingrediënten van een opleiding. Een opleiding voor molaar gaat over hoe de inhoud overgebracht kan worden op een leerling, zodat deze een goede molaar wordt (en slaagt voor het examen). De inhoud van de opleiding wordt gezien als het geheel van aan te leren vaardigheden, waarbij praktijk en inzicht de belangrijkste zijn

Bespreking met oudere doelgroep

Bespreking met klankbordgroep 1

en theorie in dienst staat van de praktijk. In deze visie bestaat de opleiding uit 3 gedeeltes: *kennismaken, verdiepen en verbreden*. Kennismaken is een fase waarin onder de vleugels van de instructeur de molen wordt verkend. Verdiepen en verbreden zijn fases waarin kennis en inzicht in het werken met de molen wordt verkregen en waarin andere molenzaken behandeld worden, zoals molenhistorie, molenbehoud en omgaan met bezoekers.

Visie op leermiddelen

De opleidingsvisie vormt de mogelijke leermiddelen. De huidige leermiddelen vanuit het Gilde bestaan uit uitgebreide theorie in de 'Basisopleiding'. Dit is echter alleen een naslagwerk. Leermiddelen moeten een didactische lijn uitzetten voor de opleiding. Dit ontbreekt in de 'Basisopleiding' en vaak ook in zelfgemaakte hulpmiddelen. Werkgroep 3 heeft bij het zoeken naar de vorm van leermiddelen ingezien dat inbreng vanuit de vakdidactiek buiten de molenwereld noodzakelijk was. Een frisse blik levert nieuwe inzichten op, die beter aansluiten bij de opleidingswerkelijkheid. Via het aanvragen van subsidie bij fondsen en de RCE is dit mogelijk geworden. Het zoeken naar de vorm van de leermiddelen is geen gemakkelijke taak gebleken. Het moest iets zijn waar instructeur en leerling beiden iets aan hebben bij het uitvoeren van de flexibele opleiding: flexibele instroom,

flexibele voortgang en een laag aantal contacten. Een flexibele steun in de rug voor instructeur en leerling in de vorm van korte lesbrieven over praktische opdrachten met veel zelfwerkzaamheid!

De lesbrieven moeten dus klein, richtinggevend (ruggengraat), praktijkgericht, gericht op eigen initiatief, opdracht-gebaseerd, flexibel, eenvoudig, snel uitvoerbaar, en daarnaast nog geschikt zijn voor alle doelgroepen en niveaus, en ook nog met een moderne en aantrekkelijke uitstraling.

Ga er maar aan staan. Maar het resultaat ligt er nu: een serie thematische lesbrieven aansluitend bij verschillende fases in de opleiding en casussen voor de gevorderde leerling, gegrepen uit de praktijk.

De lesbrieven: van idee naar inzetbaarheid

Om te voorkomen dat het lesmateriaal uiteindelijk niet inzetbaar zou blijken, is zwaar ingezet op het testen van het materiaal. Daarvoor is meerdere keren op verschillende manieren het materiaal aan de opleidingsraad voorgelegd. Voor elke fase apart is een beroep gedaan op een club vrijwillige molenaars en instructeurs die het materiaal wilden lezen en bekritisieren. Daarnaast is het conceptmateriaal uitgezet bij een aantal instructeurs uit verscheidene provincies die het hebben bekeken en/of uitgeprobeerd bij hun leerlingen. De ontvangst van het materiaal was

altijd positief kritisch, en de kritiek is als het enigszins mogelijk was verwerkt. Werkgroep 3 wil hierbij graag nog de klankborden en de testers danken voor hun inzet!

Molenaardag

En ... daar was het dan opeens ... op 28 januari 2012 ... aan het begin van het 40jarig bestaan van het Gilde. Het nieuwe opleidingsmateriaal, om in alle vrijheid te kunnen worden gebruikt door instructeur en leerling. Een flexibele ruggengraat van de opleiding. Werkgroep 3 hoopt dat het materiaal een goede rol mag gaan spelen bij het opleiden van de volgende generaties 'nieuwe molenaars'.

Arjen Strijkstra
namens Werkgroep 3

Bespreking met klankbordgroep 2

Het nieuwe examen windmolenaar

In 2009 werden bij het slagen van de 1500ste geslaagde vrijwillig molenaar de vernieuwde exameneisen gepresenteerd. Dit was het gevolg van de vernieuwing van de opleiding tot Vrijwillig Molenaar door het Gilde. Immers een vernieuwing van de opleiding zou ook moeten leiden tot vernieuwing van het examen, was de gedachte.

500^e examendag enkele jaren geleden

Waarom examens

Je kunt je afvragen waarom we eigenlijk examens organiseren. Welnu het doel van het organiseren van examens is het zoveel mogelijk garanderen dat we veilig en verantwoord handelende molenaars hebben die met plezier hun hobby, de molens promoten en daarbij aandacht vragen voor onderhoud en behoud.

De opleiding van molenaars is een taak van het GVM (daarvoor is het zelfs 40 jaar geleden opgericht) en om die opleiding af te sluiten met een onafhankelijke toets is De Hollandsche Molen ingeschakeld in de vorm van de examencommissie.

Voor de prins

Uitgangspunt van de vroegere exameneisen

was het verantwoord 'voor de prins' laten draaien van de molen. Welnu datzelfde uitgangspunt geldt in de nieuwe eisen nog steeds. Wel is een en ander wat nader omschreven. Bij het opstellen van deze nieuwe eisen is men uitgegaan van de *"volgende, generale gedachte in De exameneisen 2009 pag. 3 :*

- Een molenaar moet kunnen bepalen of er met een molen gedraaid kan worden.
- Indien dat het geval is zal hij moeten bepalen hoe dat het beste kan gebeuren.
- Tijdens het draaien zal hij moeten zorgen dat de veiligheid gewaarborgd wordt en blijft.
- Na het draaien zal hij de molen zo moeten wegzetten dat deze het langere tijd zonder toezicht kan stellen.

- Naast al deze praktische handelingen zal de molenaar over zijn molen moeten kunnen communiceren met anderen zoals bezoekers, maar bijvoorbeeld ook met de eigenaar."

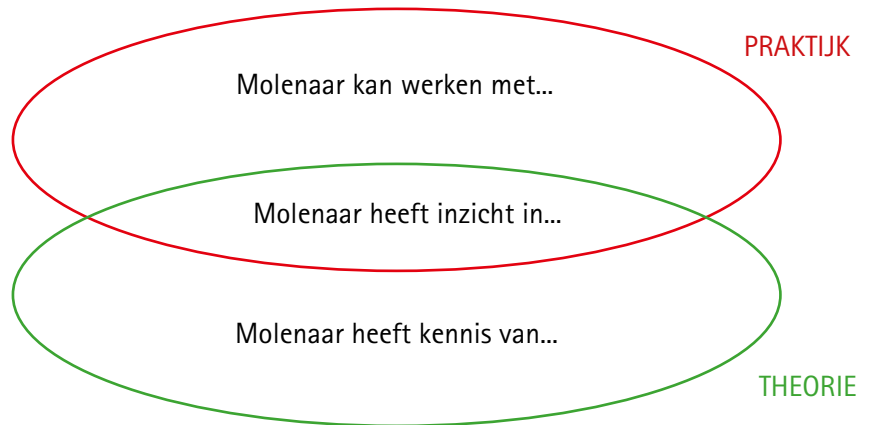
Praktisch handelen

Hieruit blijkt dat het zwaartepunt van de taak van de molenaar ligt in de praktische handelingen met de molen. Dat is terug te vinden in de vernieuwde eisen. Werden die in de oude versie alleen maar opgesomd, in de nieuwe versie zien we een splitsing in praktische vaardigheden met daaraan gekoppeld inzicht en kennis van de theorie. Dit is zo naast elkaar gezet dat de relatie tussen beide duidelijker wordt. In de derde kolom zien we de gerelateerde kernbegrippen.

Het nieuwe examen

De praktische handelingen staan voorop in de eerste kolom. Dat is niet voor niets; het praktisch handelen is het voornaamste wat zo veel mogelijk geëxamineerd zal worden. Daaraan gekoppeld wordt de bijbehorende theorie getoetst.

Is dat dan zoveel anders dan in het oude examen? Het antwoord luidt: nee! Het verschil zit hem in de omgekeerde benadering. Ging men in het oude examen meer uit van kennis gevolgd door praktisch handelen; in het nieuwe examen is dit omgekeerd. De kandidaten die de afgelopen jaren examen hebben afgelegd zullen bevestigen dat de examencommissie al steeds meer geëxamineerd heeft in de richting van de nieuwe benadering. Dus echt 'nieuw' is het nieuwe examen in die zin niet.

Is er dan niets 'nieuws'?

Jawel, er is in de exameneisen duidelijk meer aandacht besteed aan veiligheid voor molenaar en vooral bezoeker (o.a. ARBO-eisen) en in de examenpraktijk is dat ook al merkbaar geweest. Daarnaast is er, echt nieuw, aandacht voor de ambassadeurs- en communicatiefunctie van de vrijwillige molenaar in het onderdeel 'Molenbehoud'. In de cursusmap van het Gilde is dit een nog ontbrekend onderdeel, maar in de lesbrieven die juist zijn verschenen is dit onderdeel wel opgenomen. Ook is rondom het examen een betere communicatie tot stand gekomen door informatie op schrift toe te sturen aan de molenaar van

de examenmolen en aan de kandidaat over procedures, regels en afspraken omtrent de gang van zaken op het examen.

Geen grote omslag examinering

Moeten we nu ineens een omslag verwachten door invoering van de vernieuwde exameneisen? Uit het bovenstaande moge duidelijk zijn de uit praktijk van het examineren de laatste jaren al lang deze richting was opgegaan en dat er dus voor wat betreft het 'nieuwe examen' eigenlijk weinig nieuws onder de zon is. Getuige hiervan is het slagingspercentage van de examens, dat vrijwel ongewijzigd is gebleven gedurende de laatste jaren.

Samengevat kunnen we stellen:

- Er is een nieuwe opleiding met vernieuwde exameneisen
- De overgang is niet ineens, maar geleidelijk
- Verschil in examen(eisen) zit hem vooral in manier van benaderen
- Toegevoegd is ambassadeurschap/communiceren en nadruk op veiligheid

We concluderen dan ook dat we niet moeten spreken van nieuwe exameneisen, maar van VERNIEUWDE exameneisen.

Informatie

Tot slot: de exameneisen (2009) zijn te vinden helemaal achter in de tweede cursusmap onder hoofdstuk 20 na de statuten en het huishoudelijk reglement.

Op de site van De Hollandsche Molen www.hollandschemolen.nl onder Home -> Wie zijn wij -> examencommissie kun je in de tekst aanklikken het examenreglement, windmolenaarschap en exameneisen. Hier vind je bovengenoemde informatie rondom het examen. Dit alles behelst het examen voor WINDMOLENAAR. Voor watermolenaars geldt een andere opleiding en toetsing.

Namens de examencommissie DHM.
Hub van Erve

Een recent examen in Goor

De lesbrieven: vragen over het waarom en hoe.

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

LESBRIEF
OPLEIDING TOT VRIJWILLIGE MOLENAAR

Sinds het najaar van 2008 is Werkgroep 3 van het Gilde van Vrijwillige Molenaars bezig geweest met het samenstellen van de lesbrieven. Met inzet van binnen en buiten het Gilde is die taak nu afgerond en zijn de lesbrieven beschikbaar voor gebruik. Daarbij rijzen ongetwijfeld vragen op bij de Gilededen. Zeker bij hen die er direct mee te maken krijgen: de leerlingen en de instructeurs.

Waarom lesbrieven?

Al een tiental jaren geleden kwamen er uit het veld opmerkingen en klachten, dat de opleiding tot vrijwillig molenaar aan herziening toe was. Het opleidingstraject was te weinig gestructureerd en het accent was teveel van de praktijk naar de theorie verschoven. Na onder andere een uitgebreide enquête onder de leden en veel overleg met de afdelingen heeft het

bestuur toen besloten tot vernieuwing van de opleiding. De lesbrieven zijn hier dus een gevolg van.

Maar we hebben toch de Basis cursus voor vrijwillige molenaar?

Inderdaad; maar het bezwaar tegen de Basis cursus (vroeger: blauwe, tegenwoordig: grijze boek) is, dat het wel Basis cursus heet,

maar geen cursusboek is. Het is vooral een handboek, waarin heel veel nuttige informatie is vastgelegd. Maar het kunnen vinden van een lijn in de opleiding en het selecteren van wat wel en niet, nu of later, moet worden geleerd is zeker voor startende leerlingen vaak niet eenvoudig.

Wordt “het blauwe boek” nu afgeschaft?

Nee, beslist niet! We blijven het gewoon gebruiken als handboek. Er zullen zelfs nog wat aanvullingen en verbeteringen in worden aangebracht. Het hoofdstuk over het weer moet herzien worden en over veiligheid en gastheerschap is nog te weinig in te vinden, terwijl dat wel examenonderwerpen zijn.

Wat is de relatie tussen de lesbrieven en de Basis cursus?

Een van de opdrachten aan Werkgroep 3 was dat de lesbrieven de Basis cursus bruikbaar moeten maken. Mede daarom is in de lesbrieven geen lesstof opgenomen, maar wordt steeds vermeld waar informatie over dat onderwerp in de Basis cursus te vinden is.

Wat waren de uitgangspunten voor het maken van deze lesbrieven?

1. Praktisch: de opleiding tot vrijwillig molenaar is een praktische opleiding. Alle opdrachten zijn daarom vooral gericht op praktisch handelen: leren door doen! Theorie is van belang voor zover het kennis en inzicht bij het praktisch handelen ondersteunt en vergroot.

2. Verschillende verantwoordelijkheden: we gaan er vanuit, dat de leerling zelf verantwoordelijk is voor het volgen van zijn opleiding. Lesbrieven zijn daarom bedoeld als hulpmiddel om aan te geven welke onderwerpen aan de orde moeten komen en wat daarvan geleerd moet worden. Ook geven ze hem beter inzicht in zijn vorderingen. Zo kan hij meewerken aan een goed verloop van zijn opleiding. De instructeur is (blijft!) verantwoordelijk voor

het geven van instructie. Lesbrieven schrijven hem daarom niet voor wat en hoe en wanneer hij iets moet doen.

3. Flexibel: de volgorde van de te behandelen onderwerpen is doorgaans vrij; instructeur en leerling bepalen in overleg wat er (nog) behandeld moet worden. Mede omdat de omstandigheden per plaatse vaak ook een rol spelen.

Ook het tempo waarin gewerkt wordt, is niet voorgeschreven: wie meer tijd nodig heeft om iets onder de knie te krijgen kan er langer over doen om de opdrachten van de lesbrieven uit te voeren. Sneller werken is in veel gevallen ook goed mogelijk (hoewel soms niet wenselijk)!

4. Inzicht bevorderen: de leerling moet geen trucs en feiten leren maar inzicht krijgen in het hoe en waarom van zijn handelen als molenaar. Nabespreken met de instructeur na het uitvoeren van opdrachten is daarom ook altijd zeer belangrijk.

5. Examineisen: deze geven aan wat er in ieder geval geleerd moet worden. Méér mag natuurlijk, maar in de lesbrieven vormen de exameneisen de grens. De lesbrieven dekken de exameneisen grotendeels af.

Voor welke onderwerpen zijn lesbrieven gemaakt?

In totaal zijn er 32 lesbrieven gemaakt. Voor de kennismakingsfase 10 en voor de fases Verbreden en bevorderen zelfstandigheid en Verdiepen en voorbereiden op het examen elk elf lesbrieven.

De overgang naar een volgende fase is in de praktijk meestal wat vloeiend.

Per fase zijn er lesbrieven gemaakt voor de onderwerpen die belangrijk zijn in die fase met een bijbehorende moeilijkheidsgraad.

Deze onderwerpen sluiten aan bij de 5 hoofdthema's van de exameneisen 1 - Veiligheid, 2 - Het weer, 3 - Bediening, 4 - Bijzondere handelingen en 5 - Algemene kennis.

Een voorbeeld: in fase 2 (gevoerde leerling) is er voor thema 3 (Bediening) een nog niet al te moeilijke lesbrief over 'Techniek en werking van de vang'.

Zit er een onderlinge samenhang in al die lesbrieven?

Ja, en dat heeft te maken met het niveau van de leerling. Alle leerlingen hebben bijvoorbeeld te maken met het weer. Voor elke fase zijn er dus lesbrieven over het weer. De leerdoelen en de moeilijkheidsgraad van de opdrachten ver-

schillen echter, omdat de kennis en de ervaring van de leerlingen in de fases verschilt.

Ook wordt in een latere fase bij de opdrachten uitgegaan van kennis en ervaring die de leerling in een eerdere fase heeft opgedaan.

Er is ook een aantal casussen toegevoegd: waarom is dat?

Regelmatig doen zich op de molen situaties voor, al of niet onverwacht, waarop de molenaar adequaat moet reageren. Daarvoor moet hij/zij beschikken over uiteenlopende kennis en vaardigheden, die samen de oplossing moeten bieden. Die vallen dan ook niet specifiek onder het onderwerp van één lesbrief.

Met een aantal van deze wat ingewikkelder situaties willen we de leerling confronteren en hem zo stimuleren breed na te denken over goede oplossingen. En zo mogelijk die ook te oefenen.

Hoe zien de lesbrieven eruit?

We hebben voor alle lesbrieven een vaste structuur aangehouden: dat vergroot de herkenbaarheid en het gebruiksgemak. Elke lesbrief kent een aantal vaste 'kopjes': Waar gaat deze lesbrief over, Welke activiteiten worden er van de leerling verwacht en hoeveel tijd vraagt dat ongeveer, Leerdoelen ('wat moet de leerling leren?'), Welke exameneisen zijn er voor dit onderwerp en waar kan ik er iets over lezen in de Basis cursus en, last but not least, Opdrachten. Voor de instructeurs zijn de lesbrieven geplastificeerd om de levensduur ervan bij gebruik 'in weer en wind' op de molen te verlengen.

Hoe moet de leerling met de lesbrieven omgaan?

De leerling bespreekt met zijn instructeur welke lesbrief (de volgende instructiedag) behandeld zal worden. De leerdoelen vertellen hem, wat hij moet

kunnen of weten over dat onderwerp. Een verwijzing naar de Basis cursus biedt hem de mogelijkheid, vooraf of achteraf meer over het onderwerp te lezen. Als alle opdrachten zijn uitgevoerd worden die met de instructeur besproken. Is deze van mening, dat de lesstof beheerst wordt, dan kan dit onderwerp worden afgevinkt op de checklist die de leerling bijhoudt.

Hoe moet de instructeur met de lesbrieven omgaan?

Een lesbrief moet op de molen gebruikt worden als er instructie gegeven wordt en is onderdeel van de praktijk routine. Het belangrijkste is, dat de instructeur de ruimte biedt aan de leerling om de opdrachten uit de lesbrieven uit te voeren en hem daarbij begeleidt. Lesbrieven schrijven de instructeur niets voor maar bieden hem wel een houvast om alle onderwerpen aan de orde te laten komen, waarbij hij als instructeur 'sturend' is (t.a.v. het kiezen van een lesbrief of een casus en het laten uitvoeren van opdrachten) en de leerling actief 'volgend en/of vragend' ('Wat wil ik nog oefenen of wat beheers ik nog onvoldoende?') Ook ziet de instructeur erop toe, dat eerder behandelde lesstof regelmatig weer geoefend wordt en tot grotere zelfstandigheid leidt naarmate de opleiding vordert.

Nog een laatste goede raad?

Ga zo spoedig mogelijk met de lesbrieven en casussen aan de slag! Ze zijn een hulpmiddel om de opleiding te verbeteren en kunnen door en voor elke leerling direct worden gebruikt. Een goede interactie daarbij tussen 'meester' en 'leerling' is de sleutel tot succes!

Namens werkgroep 3:
Kees Kammeraat

Hoogtevrees

Vijfentwintig jaar geleden begon ik aan de opleiding tot vrijwillig molenaar. Ik vroeg me af wat daarvan terecht zou komen. Ik heb namelijk hoogtevrees. Niet al te heftig, maar toch ...

Klimtuig

Op molen De Speelman in Overschie bij Ton Edixhoven het grootste deel van m'n lestijd genoten. Dat is een stellingmolen, maar gelukkig is de stelling er niet zo hoog. Toch voelde ik me niet op m'n gemak bij het voorleggen van de zeilen om hoog in het hek te klimmen. Ik besloot een bezoek te brengen aan een bergsportwinkel om eens te kijken, wat er voor mogelijkheden waren om mezelf te zekeren. Uiteindelijk heb ik een klimgordel gekocht met een zogeheten shunt.

Shunt

Zo'n shunt is erg makkelijk in het gebruik. Bij het naar boven klimmen sleept die mee omhoog langs het touw waaraan die bevestigd is en naar beneden moet je 'm met het handje meenemen. Mocht het zo zijn dat je valt, dan blokkeert de shunt en hang je in je klimgordel.

Gebruik

Ik gebruikte dit alles als volgt. Als ik de molen ging inspannen, deed ik m'n klimgordel met shunt aan. Ik rolde het zeil helemaal uit en maakte het rechter onderhoektouw stevig vast aan de onderste heklat. Daarna maakte ik de langste, dus hoge zwichtlijn met een mastworp zo laag mogelijk en zo dicht mogelijk bij de roe vast. Vervolgens maakte ik m'n shunt aan de zwichtlijn vast, koppelde de shunt aan m'n klimgordel en kon zodoende gezekeerd op en neer. Dit ging natuurlijk alleen maar goed, als de zwichtlijn dik genoeg was om te "passen" in de shunt. Op beide molens, waar ik deze methode gebruikte, was dat het geval.

Dit heb ik een jaar volgehouden en ben er toen toe over gegaan om zonder zekering het hek in te klimmen en dat lukte prima. Ik heb dit klimtuig dus gebruikt om ervaring op te doen en om aan de hoogte te wennen. Mijn lesmolenaar heeft me hier nooit op aan gekeken: hij had er totaal geen moeite mee. Dat was anders bij mijn voorganger op de Pendrechtse Molen. Die kon het niet aanzien en had hoorbaar last van plaatsvervangende schaamte. Bij mij bleek deze werkwijze evenwel erg effectief.

Examen doen

Mijn toelatingsexamen deed ik op de Bonkmolen in Lexmond en dat is een wipmolen, dus dat was geen probleem. Mijn examen zou ik moeten doen op De Windhond in Woerden en dat is andere koek. Die molen staat op een bolwerk van 9,5 meter en de stelling is daar weer 9,5 meter boven. Ik durfde niet eens op de onderste heklat te gaan staan! Ik heb de secretaris van de examencommissie opgebeld en gezegd, dat ik graag molenaar wilde worden, maar dat ik er wel het leven bij wilde houden. Uiteindelijk heb ik op De Windlust in Wassenaar examen gedaan: toch ook geen kleine molen. Het is natuurlijk niet voor niets, dat ik molenaar ben geworden op een grondzeiler.

Hoogtevrees

Hoogtevrees heb je in soorten en maten. Er zijn mensen die al duizelig worden als ze op een stoel staan en die zullen geen molenaar worden. Er zijn mensen die niet weten wat hoogtevrees is, maar zij lopen het risico er opeens last van te krijgen. Als dat dan gebeurt, zal dat vrijwel altijd op het meest ongelegen moment zijn. Een beetje hoogtevrees wordt door deskundigen daarom zelfs gezond genoemd, want het voorkomt, dat je al te grote risico's neemt. Teveel hoogtevrees is dan weer erg belemmerend en het kan je zelfs in de problemen brengen.

ARBO

De Arbo schrijft voor, dat werken op hoogte alleen gezekeerd mag plaatsvinden. Het voorleggen van een zeil (even op en neer) mag ongezekeerd, maar een langer verblijf op hoogte moet met een valbeveiliging gedaan worden. Daarom zijn zowel mijn klimgordel als het touw betaald door de moleneigenaar. Gezekeerd op hoogte werken betekent ook, dat er een tweede persoon bij aanwezig moet zijn. Mocht je namelijk vallen en niet in staat zijn jezelf in veiligheid te brengen, dan is die tweede persoon er voor om hulp in te schakelen.

Als ik langer in het hek werk te doen heb, maak ik m'n klimtouw boven in de kap goed vast en gooi het door het geopende stormluis aan de keerzijde over het hekwerk naar beneden. Het touw maak ik vervolgens vast aan de onderste heklat om me met m'n klimgordel plus shunt te kunnen zekeren. Niet alleen is het prettig te weten, dat je zodoende nooit ver naar beneden kan vallen, maar tijdens het werk kan je zo ook prettig in de klimgordel gaan zitten. Op die

manier werk je niet alleen veilig, maar ook nog eens comfortabel.

Evenwicht

Ik heb het altijd erg boeiend gevonden om naar tv-programma's over bergbeklimmen te kijken. Kwam dat doordat ik graag wilde zien dat mensen deden wat ik zelf niet durfde? Wie zal het zeggen, maar ik heb er wel wat van geleerd. Van bergbeklimmers leerde ik, dat je voeten en benen er voor zijn om je hoog te houden en dat je handen en armen er voor zijn om je overeind te houden. Ik was altijd gewend om al klimmend ook m'n evenwicht te willen bewaren. Dat betekende, dat ik altijd ontzettend dicht tegen het hekwerk aan klom. Vooral in de steilere buitenroe vond ik dat altijd vervelend. Als gevolg daarvan klom ik altijd met gebogen armen en met problemen voor m'n knieën, want daar was onvoldoende ruimte voor. Het resultaat hiervan was, dat ik altijd heel verkrampd, vermoeiend en moeizaam klom. Nu klim ik met vrijwel gestrekte armen met als gevolg, dat ik altijd buiten m'n balans, dus uit het evenwicht aan het klimmen ben. Op het randje van je evenwicht klimmen betekent, dat er doorlopend een alarm afgaat: pas op, je gaat vallen. Altijd uit het evenwicht klimmen schakelt dat alarm uit. Bovendien krijg je dan ook weer voldoende ruimte voor je knieën en kan je "gewoon" rechtop en niet verkrampd klimmen.

De schrijver met klimtuig

Shunt met oog voor klimgordel

Vertrouwen in het hekwerk

Enigszins achterover hangend aan je armen moet je wel voldoende vertrouwen hebben in het hekwerk. Het gekke was, dat ik daar nooit moeite mee had als ik op een heklat ging staan, maar wél als ik er met een arm aan ging hangen. En dus moest het koppie er even bij: als een heklat sterk genoeg is om op te staan, is die ook sterk genoeg om er aan te hangen. Als je twijfelt aan de kwaliteit van het hekwerk, moet je er vanzelfsprekend niet in willen klimmen.

Bij het klimmen is het van belang altijd op drie punten contact met het hek te hebben: dus twee voeten en een hand óf een voet en twee handen. Daarnaast kan je gebruik maken van wat bijvoorbeeld turners doen als zij een nieuwe, moeilijke oefening gaan leren. Zij doen die oefening vooraf heel vaak alleen maar in hun hoofd. Ze beelden zich in wat zij met hun handen, voeten en hele lijf moeten doen om

hun oefening uit te voeren. Je kan je regelmatig inbeelden, dat je een zeil voorlegt en jezelf zodoende helpen het te leren uitvoeren. Maak jezelf bewust van wat je wilt gaan doen en hoe je dat wilt gaan doen en herhaal dat vaak genoeg. Maak een reëel beeld van wat je doet, zodat je jouw angst hanteerbaar maakt. Als je op hoogte aan het werk bent, doe dat dan altijd met volledige concentratie. Laat je niet afleiden en vertel desnoods steeds tegen jezelf wat je aan het doen bent en wat je gaat doen.

De door mij aan bezoekers meest gegeven raad om veilig een trap af te gaan is: Loop zo veel mogelijk rechtop, kijk naar je handen: je voeten weten het wel. Op die manier vermijd je, dat je naar beneden kijkt.

Zorg ook voor goed schoeisel, vooral schoenen met een duidelijke hak. Klim niet met klompen, want hout op hout is veel te glad.

Maak afspraken

Maak ook goede afspraken met je collega-molenaar(s) als je op hoogte werkt: iedereen moet weten hoe dat aangepakt gaat worden. Bij het voorleggen van zeil is degene die dat doet ook degene die de vang bedient. Zodra iemand langere tijd in het hek werkt, is de kneppel aangehouden om te voorkomen dat iemand anders ondoordacht de vang ophaalt. Hierover mogen nooit misverstanden zijn en daarover maak je duidelijke afspraken, waar iedereen zich altijd aan houdt.

Bedenk wel: wat je niet durft, moet je niet doen.

Barend Zinkweg, molenaar van de Pendrechtse Molen in Barendrecht.

Enige informatie over hoogtevrees is te vinden op:

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Hoogtevrees>

<http://www.goeievraag.nl/vraag/hoogtevrees-verklaren.19496>

<http://www.goeievraag.nl/vraag/hoogtevrees-afkomen.40686>

<http://mens-en-gezondheid.infonu.nl/diversen/32874-hoe-kom-je-van-hoogtevrees-af.html>

Puntkomma

Rubriek voor reacties of aanvullingen van lezers

Vervelende verhalen

Beste vd Voort

Dit is een reactie van mij op het verhaaltje van B vd Voort in de Gildebrief van Dec 2011. Ik las dit stukje met gevoelens van "wat kan iemand een ander toch in de grond drukken zonder dat hij dat zelf door heeft". Met de kop van "Beste Gert" je bent goed maar je maakt er niets van.

Ik ken deze heren niet, dus kan ik dit gerust schrijven. Deze Gert moet heel wat uren op deze zaterdag op de molen zijn geweest om volgens "de betere vd Voort" zoveel fouten te maken en dingen verkeerd te doen.. Als je zoveel kritiek hebt op een ander ga dan zelf draven, en laat nooit een ander op je molen.

Ik ben zelf ook molenaar, maar als ik bij vd Voort moet draaien met zo'n verhaal zou ik zeggen "vd Voort steek die molen in je". Zelfs al ik met een leerling bezig ben en hij een fout maakt zeg ik hem dat wel als we samen zijn (maar niet in de Gildebrief). Gert ik weet niet wie je bent, maar dit moet ik even kwijt, en nooit meer invallen op de Hoop bij vd Voort. 't Ga je goed.

A. Harkes

Molenaar Buitenweg en Westbroek Oud Zuilen

"Het is wel een excuus van vd Voort naar Gert op z'n plek"

Getijdemolen Bergen op Zoom

Een jaar geleden bracht ik een bezoek aan de West Brabantse Molendag. Onder andere aan de in restauratie zijnde getijdemolen in Bergen op Zoom. Naast Bergen op Zoom kunnen we alleen nog in Goes en Middelburg kennis maken met overblijfselen van dit type molen. De dichtstbijzijnde nog functionerende getijdemolen staat net over de grens in Rupelmonde bij Antwerpen. De getijdemolen was vroeger voor Nederland niet vreemd. Burgher Jorissen bouwde er al een in New York rond 1657 waarvan nu nog een molensteen te vinden is in het straatplaveisel van Queens. (zie Gildebrief dec. 2009)

De voorzitter van de West Brabantse Molenvereniging, Ton Meesters, wees mij er op dat ook in Breda een getijdemolen heeft gestaan.

Van Amersfoort aan Zee had ik wel eens gehoord. Maar Breda aan Zee? Dat was nieuw. Toch lag Breda ooit aan de monding van het riviertje De Mark in de Scheldedelta. Reden temeer om kennis over dit type molen te koesteren.

" Getijden + Molens = Uniek "

Onder dit motto is door De Westbrabantse Molenvereniging een expositie georganiseerd over het fenomeen getijdemolen in Europa in de dank zij de eigenaar (en liefhebber van historisch erfgoed) bijna geheel gerestaureerde molen. De expositie vindt plaats in het kader van het 800 jarig bestaan van Bergen op Zoom van 2 juni t/m 9 september.

De getijden aan de Europese Atlantische kust werden eeuwen lang als energiebron gebruikt. De expositie laat zien welke getijdemolens er waren, er nog zijn, en de betekenis die ze als erfgoed hebben langs de Europese kusten. Voor deze expositie is samenwerking gezocht met vele Europese instanties.

De molen in Bergen op Zoom is uniek. Niet alleen is hij zeldzaam, maar ook heeft er in de 19e eeuw op de molen een windmolen gestaan en werd hij later aangedreven door een stoommachine.

Oorspronkelijk gebouwd voor het malen van granen werd er later ook olie geslagen en fungeerde hij als schorsmolen.

Op zaterdag 1 september 2012 vindt er een symposium plaats over de geschiedenis van de getijdemolen door de eeuwen heen.

Voor opgave symposium (35 Euro) en meer informatie kan men terecht op www.westbrabantsemolens.nl

Huub van Est

Situatie van de watermolen omstreeks 1560 (detail uit de kaart door Jacob van Deventer)

- 1 de Watermolen
- 2 de houer
- 3 de dam voor de St. Jacobspoort

B. VAN DE VOORT

Veiligheid

Ik wil het graag even met u over veiligheid hebben.

Dit onderwerp krijgt altijd veel aandacht: achterstallig onderhoud, slechte hygiëne, eigenwijze bezoekers, noem het maar op. Toch blijft één onderwerp onderbelicht: de molenaar. Meer specifiek: de goede molenaar. De goede molenaar is een redelijk veelvoorkomend fenomeen en verdient daarom uw aandacht, wellicht bent u er zelf één!

Het belangrijkste kenmerk van de goede molenaar is dat hij (m/v) zo goed is. Hij weet meer, kan meer en heeft meer inzicht dan andere molenaars, ook als hij ergens op bezoek is. Omdat hij zo goed is hoeven anderen hem niet in te lichten over gevaarlijke situaties of te waarschuwen, hij kan uitstekend zelf uitmaken wat gevaarlijk is en wat niet. Een goede molenaar is niet per definitie hetzelfde als een beroepsmolenaar of een vrijwilliger met heel veel ervaring, alhoewel het één het ander zeker niet uitsluit.

Goede molenaars kunt u op twee plaatsen tegenkomen: de eerste is zijn natuurlijke habitat, de eigen molen. Hier is hij op zijn gevaarlijkst, omdat hij zijn eigen molen op zijn duimpje kent. Grasmaaien rondom een draaiend gevlucht, smeren of bezoekers rondleiden in de kap met draaiende molen, stenen lichten in aanwezigheid van bezoekers, roken, de molenaar weet precies waar hij mee bezig is en dus kan het niet gevaarlijk zijn. Naast zijn eigen molen kunt u een goede molenaar -alleen of in groepen- tegenkomen op andere molens, meer specifiek op uw eigen molen. Wees er dan op beducht dat ze over kettinkjes stappen, de vang bedienen, verkeerd de trap af lopen en met zijn vijven tegelijk met draaiende molen de kap in gaan, ongeacht of die daar groot genoeg voor is of niet.

Nu u het gevaar van de goede molenaar kent, is het vanzelf belangrijk te weten wat u er aan kunt doen. Indien u een goede molenaar treft in zijn natuurlijke habitat, is er helaas geen kruid tegen gewassen. Omdat een goede molenaar alles al weet, kunt u hem niets meer leren en ook waarschuwen heeft weinig zin. Zorg dat u te allen tijde een mobiele telefoon bij u heeft om in geval van nood de hulpdiensten te kunnen bellen. Wanneer een goede molenaar u bezoekt op uw eigen molen, dient u deze goed te instrueren over specifieke gevaren. Het is echter zeer de vraag of de goede molenaar zal luisteren. Indien dat niet het geval is, kunt u de goede molenaar het beste behandelen als een klein kind: continu goed in de gaten houden en eventueel de toegang tot uw molen ontfemen.

Indien u zelf een goede molenaar bent, is het goed om te weten dat u met uw gedrag voornamelijk uzelf in gevaar brengt en in geringere mate anderen. Tenzij u een speciaal belang stelt in uw eigen welzijn is er dan ook geen enkele reden tot kritische zelfreflectie. Veel draaiplezier!

De

gaat voor u open!!!

het maandblad boordevol molens en aanverwante zaken als:

Actualiteiten

Molengeschiedenis

Biotoop

Bedrijf en Techniek

Molenbehoud

Opinie

Geen molenliefhebber mag **MOLENWERELD** missen; een schat aan informatie van blijvende waarde

MOLENWERELD verschijnt elf maal per jaar met minimaal 40 pagina's per nummer op A4-formaat, volledig in kleur. Een jaarabonnement kost (in Nld.) € 47,50; overig Europa € 65,-

GRATIS: Nieuwe abonnees ontvangen gratis het boek **Molenaarsverleden** en betalen voor het eerste jaar slechts (in Nld.) € 38,50.

Molenwereld, Moerdijkstraat 39, 2751 BE Moerkapelle; of: info@molenwereld.nl

Koning
Molenzeeilen

- Nieuwe zeilen
- Reparaties
- Touwwerk
- Smeermiddelen
- en meer

Sipke Koning
06-44003400

www.koning-molenzeeilen.nl

**Zeilmakerij
van Neerven bv**

**MOLENZEILEN IN
WK77 BRUIN OF WIT,
MARLON BOLUS ROOD**

Driek van Erpstraat 1
5341 AK OSS

Tel. 0412-624028

Fax. 0412-627973

info@zeilmakerijvanneerven.nl

**DEGELIJKHEID EN
GEGARANDEERD DE
BESTE KWALITEIT !!**

Ledenvergadering 2012

UITNODIGING AAN LEDEN EN DONATEURS

VOOR DE JAARLIJKSE LEDENVERGADERING VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS.

DE VERGADERING VINDT PLAATS OP ZATERDAG 21 APRIL A.S. IN LEERDAM

Algemene ledenvergadering (aanvang 13.00 uur):

1. Opening
2. Bestuursmededelingen
3. Vaststellen verslag ledenvergadering 2011
4. Jaarverslag 2011 van de secretaris
5. Verslag 2011 van de penningmeester
 - Financieel verslag 2011
 - Verslag Kascommissie
 - Vaststelling jaarrekening
 - Vaststelling begroting 2012
 - Voorstel verhoging van contributie
 - Benoeming kascommissie en reservekascommissie
6. Voortgang vernieuwing van de opleiding
7. Bestuurswisseling
8. Meerjaren-visie
9. Rondvraag en mededelingen
10. Uitreiking certificaten Korenmolenaarsopleiding
11. Sluiting

Toelichting

7. Bestuurswisseling:

Aftredend en herkiesbaar: Theun Vellinga

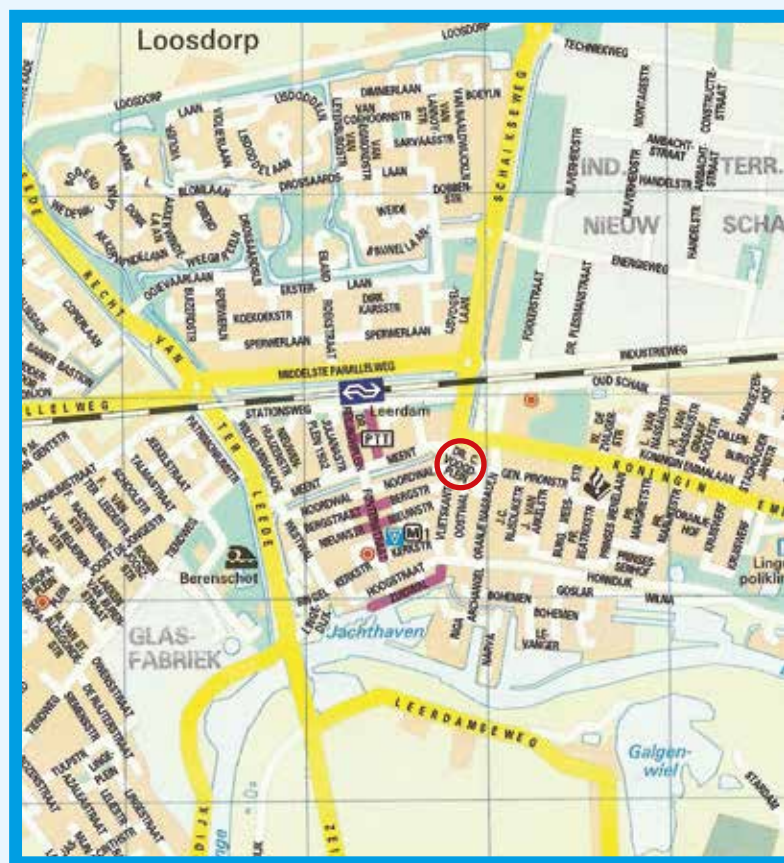
Bevestiging benoeming secretaris Bas de Deugd (sedert mei vorig jaar functionerend secretaris)

Na afloop van de ledenvergadering bestaat de mogelijkheid om Leerdam te verkennen met onder meer een bezoek aan De Glasblazerij en/of aan Het Nationaal Glasmuseum.

Eventueel is ook molen Ter Leede te bezoeken. Ook bestaat de mogelijkheid om molen "Jan van Arkel" in Arkel te bezoeken.

Theater Go
Dr. C. Voogdplein 90
4141 CN Leerdam

PARKEREN

Het gebouw GO ligt op korte afstand van het station.

In Leerdam geldt betaald parkeren van maandag t/m zaterdag van 09.00 uur tot 18.00 uur.

Onbeperkt in Parkeergarage Het Kristalijn Vogelsangstraat (zijstraat Stationsweg):

Van maandag tot en met zaterdag geopend van 07.00 tot 22.00 uur.

Zondag gesloten. Uitrijden is ook na sluitingstijd mogelijk.

Jaarverslag over 2011

Bestuur

Algemeen

2011 is een druk jaar geweest. We hebben te maken gehad met een bestuurswisseling. De functies van penningmeester, biotoopcoördinator en secretaris kwamen vacant en zijn allen gelukkig weer bemenst. De werkzaamheden rond financiën en ledenadministratie zijn tijdvergende klussen. Deze worden gedaan door mensen die hun betaalde werk er al op hebben zitten.

We blijven een organisatie van vrijwilligers. Dat heeft zijn beperkingen in de dingen die kunnen worden opgepakt. In het verslagjaar is veel tijd en energie gestoken in de afronding van het project "De Nieuwe Molenaar". Dat is afgerond met een succesvolle bijeenkomst in het Openluchtmuseum in Arnhem.

De werkzaamheden rond de herziening van het handboek molenaar en de meerjarenvisie van het Gilde zijn daardoor in de verdrukking gekomen en daardoor verschoven naar 2012.

Onderhoud en verbetering van de kwaliteit van de opleiding blijft één van de hoofdpunten van het bestuurswerk van het Gilde.

Een onderwerp dat groeiende aandacht krijgt, is veiligheid. We werden in 2011 opgeschrikt door enkele ongelukken. We kunnen niet genoeg blijven benadrukken dat veiligheid een zaak is van molenaars en eigenaren samen. Er is een gezamenlijk veiligheidsoverleg van De Hollandsche Molen, het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde en het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

Bestuurssamenstelling

Sinds de ledenvergadering van april 2011 in bestaat het bestuur uit:

Theun Vellinga ,	voorzitter
Frans Tullemans,	ledenadministratie
Reinier den Uijl,	penningmeester
Jan Chris Wagenaar,	biotoopcoördinator
Ingrid Friesema,	afdelingscoördinator
Jop Kluis,	vice voorzitter, opleidingscoördinator
Bas de Deugd,	secretaris ad interim

Voor de voorzitter Theun Vellinga loopt de zittingstermijn april 2012 af. Het bestuur heeft maandelijks vergaderd op een, voor de bestuursleden, centraal gelegen locatie, De Faam in Hoogland

Ledenadministratie 2011

De ledenadministratie is sinds 2005 in handen van Frans Tullemans. Per 1 januari 2011 was het aantal leden 2136 leden, per 31 december 2011 was dit 2138 leden, een toename van 2.

In 2011 werden 149 aanmeldingen verwerkt, werden 64 leden als "wanbetalen" uitgeschreven wegens het niet betalen (ook niet na een aanmaning) van de contributie en hebben 83 leden hun lidmaatschap opgezegd.

Ledenbestand GVM		2011	+/-	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Geslaagde leden	windm.	1123	21	1102	1047	1017	997	961	949
	waterm.	48	1	47	45	42	37	28	30
Leden in opleiding	windm.	778	-17	795	759	764	746	761	787
	waterm.	52	5	47	42	47	51	49	42
Donateurs		42	-	42	41	38	37	36	38
Speciale donateurs		82	-1	83	78	77	81	92	96
Instructeur- vakmol.		19	1	18	21	20	22	20	21
Buitengewone leden		31	-	31	31	34	34	35	37
Ereleden		6	-1	7	7	7	7	7	7

Gildewebsite

Als webmaster zorgt Frans Tullemans voor beheer en opbouw van de website. Hier zijn verder geen bijzonderheden te vermelden.

Bestuursexcursie 2011

Het Gildebestuur gaat jaarlijks het land in om met een afdelingsbestuur van gedachten te wisselen en voeling te houden met "het veld". Het bezoek is dit jaar geweest naar de afdeling Overijssel op 27 en 28 mei. Op de vrijdagavond werd verslag gedaan over het reilen en zeilen van de afdeling wat betreft de opleiding van en contacten tussen molenaars. Op zaterdag bezochten twee bestuursleden een aantal wind- en watermolens in de provincie en hadden daarbij waardevolle gesprekken met instructeurs, leerlingen en 'gewone' molenaars

Examens

De examencommissie van "De Hollandsche Molen" heeft in 2011 op 20 windmolens en 2 watermolens examens afgenomen.

Voorjaarsexamens	Kandidaten	Geslaagd	
Windmolen:	28	23	82 %
Watermolens:	2	2	100 %
Najaarsexamens			
Windmolen	38	35	92 %
Watermolen	1	1	100 %
Totaal 2011	69	61	88 %

Vergelijking slagingspercentages met voorgaande jaren:

2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
88%	91%	95%	90%	83%	84%	78,6%

Het slagingspercentage in 2011 is weer iets lager dan in 2010. Het is lastig te zeggen of dit een trend is, maar het bestuur houdt dit in de gaten.

Geslaagden 2010 bij uitreiking diploma's

Verder is er een inventarisatie gehouden van onderwerpen die aan de orde moeten komen bij de meerjarenvisie. Die inventarisatie is gebruikt bij het opstellen van een concept dat op de ledenvergadering besproken zal worden.

Contactdag en opleidingsraad.

Bij de opleidingsraad van 18 juni zijn de volgende onderwerpen besproken: Opleiden over de grenzen. De opleidingsraad heeft het advies gegeven om opleiden in België en Duitsland toe te staan voor een maximum van 50 uren. De buitenlandse molenaars moeten wel als instructeur vakmolenaar worden aangemeld volgens de gebruikelijke procedure. De nieuwe molenaar. Gesproken is over testen en suggesties voor het vervolg zijn gedaan.

Aanpassen handboek Windmolenaar. Er is gesproken over corrigeren van bestaande hoofdstukken, het toevoegen van enkele nieuwe en het vervangen van het hoofdstuk over het weer. Daarvoor hebben zich mensen aangemeld. *Door drukte is dit tot nu toe blijven liggen.* Meerjarenvisie: er is een tijdschema besproken. Opleiding watermolenaar. Ook hier is een actualisering van de opleiding gewenst. Er wordt een nieuwe werkgroep gezocht.

De contactdag is gehouden op 5 november. Twee onderwerpen zijn behandeld:

De voortgang van de Nieuwe Molenaar, in combinatie met de uitreiking ervan op molenaarsdag van 28 januari. Er zijn ervaringen uitgewisseld over de introductiebijeenkomsten die zijn gehouden. Over het algemeen zijn de reacties positief.

Bijeenkomsten besturen en instructeurs.

In het najaar van 2001 zijn er in bijna alle provincies bijeenkomsten geweest om toelichting te geven op de nieuwe lesbrieven. Er zijn verschillende lesbrieven getoond, mensen konden vragen stellen en reacties geven. Dat heeft in het algemeen positieve reacties opgeleverd. Ook zijn een aantal nuttige suggesties gedaan voor de vormgeving en de verspreiding.

De Evert Smit biotoopprijs

Onze jaarlijkse Evert Smit biotoopprijs is in 2011 niet vergeven. Voor de prijs van 2012 zijn nog geen kandidaten voorgedragen, maar wie kandidaten voor deze positieve benadering van de molenbiotoop wil voordragen kan daarvoor terecht bij het bestuur. Ook in de Gildebrief kan men positieve biotoopverhalen kwijt.

Veiligheidsoverleg

In 2011 is er een gezamenlijk veiligheidsoverleg gestart van De Hollandsche Molen, het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde en het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Het overleg wordt technisch ondersteund door de veiligheidsdeskundige Hay Janssen. Het doel van dit overleg is om eigenaren en molenaars met een eenduidige boodschap te benaderen en veiligheid te bevorderen. Voor het GVM hebben de veiligheidscoördinator, Gerrit Duinker, en Theun Vellinga zitting in het overleg.

Gildebrief

In 2011 verschenen vier nummers. In de verschenen nummers werd aandacht besteed aan het opleiden over de grens. Gildeleden hebben molenaars opgeleid in Brazilië en Oostenrijk.

Ook praktische ervaringen van molenaars kregen aandacht en mochten zich gelet op reacties op toenemende belangstelling verheugen.

Wat betreft de redactie zijn er geen veranderingen opgetreden. Ieder leverde op zijn eigen manier een bijdrage aan teksten, correctie, foto's enz.

En zonder de altijd inspirerende opmerkingen van de vormgever Henk van de Schuur van de Bunschoter zou hij er beslist minder aantrekkelijk hebben uitgezien.

Werkgroep III: Opleidingen

Na discussies over de opzet en inrichting van de lesbrieven in de zomer van 2010 is werkgroep 3 aan de slag gegaan met het ontwikkelen van lesbrieven. Er zijn tweewekelijkse bijeenkomsten gehouden via Skype of op de Monnikenmolen in Sint Jans klooster of de Passiebloem te Zwolle. De lesbrieven zijn getest in verschillende provincies en molens. Na de aanpassingen zijn de lesbrieven professioneel vormgegeven. Werkgroep 3 is inmiddels onthouden van haar taak. Er wordt een nieuwe werkgroep ingesteld die de introductie van de lesbrieven gaat begeleiden.

Examencoördinator voor het Gilde

De taak van examencoördinator wordt ingevuld door John Houben. In samenspraak met de examencommissie zijn enkele aanpassingen in de formulieren doorgevoerd om het werk efficiënter te laten verlopen.

Bliksemafleidercontrole

Bliksemafleidercontrole is een service van het Gilde ten behoeve van haar leden. Van deze service kunt u kosteloos gebruikmaken. De activiteiten van de Werkgroep Bliksemafleidercontrole worden gecoördineerd door Leo Tiggelman. De groep van controleurs, 5 man sterk, werd gevormd door de heren: Hendrik-Jan Berghuis, Jurriën Jongman (gedeeltelijk), Evert van Rooijen, Leo van Someren en Ton van der Heiden. Medio 2011 heeft Jurriën Jongman aangegeven dat hij zijn activiteiten als controleur na 10 jaar wil beëindigen. Zijn werkzaamheden zijn inmiddels overgenomen door Hendrik-Jan Berghuis, die vanaf dat moment de provincies Groningen, Friesland en Drenthe bedient. Onze controleurs hebben in 2011 van 45 molens de bliksemafleiderinstallatie gecontroleerd. Veruit het grootste aandeel van de controles is aangevraagd namens de Stichting Instandhouding Molens in de Alblasserwaard en de Vijfherenlanden en de Stichting Het Utrechts Landschap. Verderop in deze Gildebrief treft u het jaarverslag van de coördinator over 2011 aan, waarin u alle ins en outs van de werkgroep kunt vinden. Als Gilde van Vrijwillige Molenaars willen wij u deze service ook nu weer van harte aanbevelen. Afgaande op de waarnemingen van onze controleurs zijn er nog heel wat molens aangetroffen waarvan de bliksembeveiliging volstrekt onvoldoende is. Dus wat houdt u nog tegen?

Financiën 2011

Bij de vorige ledenvergadering in Huizen is afgesproken dat de nieuwe penningmeester zich zou oriënteren naar de mogelijkheden van overstappen naar een andere bank. Een bank waar ook afdelingen een zakelijke rekening zouden kunnen openen.

Dat is uiteindelijk gelukt bij de Triodosbank.

Bij de Triodosbank hebben we als Gilde van Vrijwillige Molenaars drie zakelijke rekeningen;

- een voor de contributie
- een voor de verzekeringen
- een voor Gilde Verzendingen

De rekeningnummers staan op de binnenzijde van de Gildebrief en ook op de website. Inmiddels zijn er ook 4 afdelingen die een onderliggende rekening geopend hebben. De ING rekeningen worden binnenkort opgeheven.

Het is gebleken dat afdelingen die een zakelijke ING rekening hebben welke mede afgesloten is door ons bestuur, problemen ondervinden bij het opheffen daarvan. Vaak zijn de bestuurswisselingen welke bij KVK-handel geregistreerd staan niet overgenomen/gewijzigd.

Dat is een aandachtspunt.

Verzekeringen.

In 2011 werd een schadeclaim ingediend en afgehandeld. Ook werd er claim ingediend nadat de schade al gerepareerd was.

Bij elke schade geld; meteen melden.

Waarschijnlijk wordt ook deze schade begin dit jaar met betrokkenen afgehandeld. Beide verzekeringen gaan dan ook ten kosten van het eigen risico.

Leerdam, februari 2011

Bas de Deugd, secretaris a.i.

MOLENSTEENMAKERIJ

Voor de beste kunstmaalstenen als ook
blauwe basaltlava maalstenen.
Tevens wrijfstenen, kweernen (romeins model)
demonstratiestenen (ø 10, 15 of 20 cm) en
huishoudmolens.
Zeer snel en vakkundig scherpen van
uw molenstenen en maaltechnische adviezen.

Werkplaats:
Rijksweg 146
6586 AB Plasmolen, Nederland
Telefoon: 024 - 696 36 54
Fax: 024 - 696 36 57
GSM: 0653667686
E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

Financieel verslag

Beste leden,

Om uiteenlopende redenen is het mij niet gelukt om een kloppende jaarrekening tijdig aan te leveren en presenteren in deze gilde brief.

Zodra de kascommissie weer bij elkaar is geweest en de controle heeft uitgevoerd en in orde bevonden, zal het bestuur een en ander op de website publiceren.

Wie voorafgaand aan de jaarvergadering niet in staat is via de website te beschikken over de stukken kan contact opnemen met de penningmeester.

Namens het bestuur,
Reinier den Uijl
penningmeester

Sponsors project “de Nieuwe Molenaar”

Marc Crins Molenzeilen

Hou streekeigenschappen in ere!

- ◆ Nieuwe molenzeilen, diverse mogelijkheden
- ◆ Reparaties van uw oude zeilen
- ◆ Lui-matten
- ◆ Bil kussens (in zeildoek)
- ◆ Aanverwante artikelen

Vraag vrijblijvend een offerte aan!

Dionysiusstraat 22
6071 KH Swalmen
tel. 0475-850284

gsm: 06-20949805
www.molenzeilen.com

..... kwalitatief bedenkelijk tot met stip een eerste plaats!

Januari 2012, tijd om de balans op te maken en overzichtelijk samen te vatten wat in 2011 de staat van de bliksembeveiliging van onze windmolens was. Na het totaliseren van alle adviezen die door onze controleurs zijn afgegeven is er nog steeds geen reden om te stellen dat de bliksembeveiliging van onze molens is verbeterd. Het tegendeel is waar: met 108 uitgebrachte adviezen voor 45 molens, waarvan 77 adviezen echt essentieel zijn om aan de minimale beveiligingsklasse te voldoen, heeft de kwaliteit van de bliksembeveiliging een flinke stap terug gedaan en scoren de kwalitatief bedenkelijk tot slechte flexibele aardingskabels met stip een eerste plaats. We hebben het hier dan over de zwakste schakel in de beveiligingsketen waar u, als molenaar, het meeste zicht op heeft.

Molenklem De Hoop, Culemborg

Ingaande dit jaar draait onze werkgroep met één controleur minder: Jurriën Jongman heeft zijn taak als controleur voor Groningen (West), Friesland en Drenthe medio vorig jaar beëindigd. Het bleek voor hem niet meer doenlijk om zijn taak als controleur naast zijn andere activiteiten vol te houden.

Zijn regio is aan die van Hendrik-Jan Berghuis toegevoegd. Een woord van dank aan onze controleurs voor de tijd die zij aan de bliksembeveiliging van onze molens hebben besteed is ook nu weer op z'n plaats. Het bezoeken van de molens, waarvoor zij vaak behoorlijk grote afstanden moesten reizen, en het opstellen van de meetrapporten is al met al weer een behoorlijk arbeidsintensieve bezigheid geweest.

De werklast per controleur, uitgedrukt in het aantal bezochte molens en de totale reisafstand, was als volgt verdeeld:

Evert van Rooijen	16 (1382 km)
Hendrik-Jan Berghuis	10 (455 km)
Ton van der Heiden	12 (655 km)
Leo van Someren	7 (961 km)

Onze meetapparatuur is het vorig jaar wederom gekalibreerd (getoetst aan de fabrieksspecificaties) en, zoals verwacht, bleek de apparatuur, ondanks de gebruiksduur van 5 – 7 jaar, nog steeds ruimschoots aan de gestelde meettoleranties te voldoen. De testresultaten, zoals vermeld op de afgegeven certificaten, zijn door de coördinator, vanuit zijn ervaring met de kalibratie- en meettechniek, beoordeeld en in orde bevonden. Onze controleurs beschikken allen over een kopie van het kalibratiecertificaat, dat u desgewenst kunt inzien.

slechte aardingskabels scoren

De meetrapporten die wij opstellen waren aan een grondige herziening toe. Voorheen werden die in MS-Word opgemaakt, wat vaak tot gevolg had dat de opmaak verloren ging. Door de meetrapporten in MS-Excel op te maken is hieraan een einde gemaakt. Door toepassing van keuzemenu's is de hoeveelheid typewerk voor onze controleurs aanzienlijk verminderd en is de rapportage overzichtelijk en uniform te presenteren.

Het aantal van 45 gecontroleerde molens vindt voor een belangrijk deel zijn oorzaak in aanvragen van de grotere molenstichtingen zoals Het Utrechts Landschap (11), de SIMAV (9) en de Slochter Molenstichting (5).

Per provincie was het aantal controles als volgt verdeeld:

Groningen	8
Utrecht	12
Noord-Brabant	1
Drenthe	2
Zuid-Holland	10
Limburg	1
Gelderland	6
Zeeland	5

Zoals gebruikelijk maken wij zichtbaar waar het bij de bliksembeveiliging van de diverse molens nog aan schort. Onderstaand een top 10 van geconstateerde gebreken/tekortkomingen die essentieel zijn voor een goede bliksembeveiliging:

Vervangen/herstellen van de buigzame leidingen (aardingskabels)	25
Aanbrengen/herstellen van koperen bruggen op de roe-einden:	16
Aanbrengen/herstellen van doorverbindingen tussen roeden en askop:	12
Verlagen van de aardverspreidingsweerstand ($R_a < 2,5\Omega$)	11
Ringleiding herstellen/segmenten doorverbinden	5
Aardelektroden herstellen, bijslaan of onderling doorverbinden	4
Stalen lange spruit aarden	4
Meetkoppeling herstellen	1
Stalen staartbalk aarden	1
Blusleiding doorverbinden met de potentiaalvereffeningsrail	1

Het aantal adviezen voor herstelling en/of verbetering was per molen als volgt verdeeld:

Adviezen per molen	1	2	3	4	5	7
bij aantal molens	10	14	8	1	7	1

Uiteraard is er ook positief nieuws te melden.

Bij onderstaande molens viel er niets op de bliksembeveiliging aan te merken:

Broekzijdse molen – Abcoude	(St. Het Utrechts Landschap)
Molen De Hoop – Garderen	(Gem. Barneveld)
Middelmolen – Molenaarsgraaf	(SIMAV)

Bij molen De Ruiten in Slochteren (Slochter Molenstichting) zijn eveneens geen tekortkomingenesignaleerd, maar daar kon het wienkruis als gevolg van werkzaamheden door de molenmaker niet worden gecontroleerd.

Met betrekking tot het terugmelden van onze adviezen voor herstelling van de bliksembeveiliging past ons een woord van waardering voor: de SIMAV die jaarlijks de bliksembeveiliging voor de helft van haar molenbezit door ons laat controleren en consequent communiceert over wat zij met onze bevindingen heeft gedaan. de gemeente Beuningen voor de snelheid waarmee zij op onze adviezen betreffende de Beatrixmolen in Winssen heeft gereageerd. de eigenaresse van molen De Brak in Sluis die naast herstelling van de externe bliksembeveiliging ook in de interne bliksembeveiliging van de molen heeft geïnvesteerd; daarmee is de kans op ernstige gevolgschade na een blikseminslag zo klein mogelijk gemaakt.

Installatienormen

In onze meetrapporten refereren wij doorgaans aan de norm NEN 1014, die betrekking heeft op de technische eisen die aan een goede bliksemafleiderinstallatie moeten worden gesteld. Een norm is een bundeling van voorschriften waaraan een installatie, zoals die voor een bliksembeveiliging, moet voldoen. Een installateur die een bliksemafleiderinstallatie gaat aanleggen heeft vooraf een analyse gemaakt van het inslagrisico en de daaraan gerelateerde (gevolg) schade. Aan de hand van een nogal complexe formule, die in de norm is beschreven, wordt de verhouding tussen de kosten voor aanleg en inspectie en het bedrag van de mogelijke schade berekend. Als het geraamde schadebedrag hoger kan uitvallen dan de kosten van de aanleg, de afschrijving (in 25 jaar) en de kosten van een reguliere inspectie dan is de aanleg van een bliksemafleiderinstallatie zinvol. Gelet op de verhoogde kwetsbaarheid van onze windmolens en de te verwachten omvang van de schade na een blikseminslag, is over de noodzaak van een goede bliksembeveiliging weinig discussie nodig. Veruit de meeste molens hebben een bliksemafleiderinstallatie die volgens de Nederlandse norm NEN 1014 is aangelegd. Deze norm is in 2009 vervallen en grotendeels vervangen door een Europese norm. Bij molenrestauraties kan vanaf 2007 de bliksembeveiliging reeds onder de

Europese norm NEN-EN-IEC 62305 zijn aangelegd. Daar waar in de norm NEN 1014 het ontwerp van een bliksemafleiderinstallatie tot in detail is beschreven, worden in de Europese norm meer de algemene eisen geformuleerd waaraan een dergelijke installatie dient te voldoen. Er staat dus niets in beschreven over windmolens. Voor specifieke objecten zoals kerktorens, hijskranen en windmolens is de NPR 1014 (Nederlandse Praktijkrichtlijn) opgesteld, die een leidraad vormt bij het gebruik van de Europese norm ten aanzien van de eisen die aan de bliksembeveiliging van dergelijke objecten worden gesteld. Voor de specifieke eisen, gesteld aan de bliksembeveiliging van onze windmolens en de noodzakelijk lage aardverspreidingsweerstand, blijven de eisen, zoals gesteld in de norm NEN 1014 van kracht. De Europese norm vervangt de NEN 1014 dus niet volledig. Waar eigenaren van windmolens rekening mee dienen te houden is, dat installateurs meer vrijheid hebben om de Europese norm te interpreteren. Dat zou kunnen betekenen dat er bij bestaande installaties ineens aanvullende eisen aan de bliksembeveiliging van de windmolen worden gesteld om aan de Europese norm te kunnen voldoen. De vraag is of dat nodig is: eenmaal aangelegd onder de NEN 1014 blijven die eisen gewoon van kracht. In het geval van een omvangrijke restauratie is het zinvol om een opwaardering naar de Europese norm te overwegen.

Als werkgroep Bliksemafleidercontrole hopen wij ook dit jaar weer op een flink aantal aanvragen voor de controle van de bliksembeveiliging van onze molens. Het is altijd in uw voordeel om goed op de hoogte te zijn van de conditie van de afleiderinstallatie van uw molen.

De bliksemafleiderinstallateur komt vrijwel altijd in opdracht van de eigenaar en doorgaans onaangekondigd. Hij meet de aardverspreidingsweerstand en, indien mogelijk, de flexibele aardingskabel. De eigenaar ontvangt hiervan een inspectierapport dat hij, ten behoeve van de verzekering, zorgvuldig dient te bewaren. Naar alle waarschijnlijkheid bent u daar niet van op de hoogte. Als u bij het Gilde een controle aanvraagt dan is, voor een volledige controle en doormeting van de doorverbindingen op het wiekenkruis en de bovenas, uw aanwezigheid noodzakelijk omdat het wiekenkruis moet worden rondgedraaid. Maar ook de aardingskabel wordt kritisch bekeken en doorgemeten en de hoogte van de verspreidingsweerstand in de aardbodem wordt bepaald.

Daarnaast worden bij de eventueel aanwezige potentiaalvereffeningsrail alle verbindingen gecontroleerd. Enkele weken na de controle ontvangt zowel de aanvragende molenaar als de eigenaar een meetrapport met daarin de meetresultaten en onze adviezen voor herstelling en/of verbetering van de bliksemafleiderinstallatie. Als u kunt aantonen dat u

Potzoede De Eendracht, Anjum

met de eigenaar overleg heeft gevoerd over de adviezen in het meetrapport, dan is het voor een verzekeraar een stuk lastiger om u in een onverhoopt schadeverhaal te betrekken. Een goede conditie van de bliksembeveiliging is niet uitsluitend een verantwoordelijkheid van de eigenaar, daar heeft u ook uw aandeel in en beide partijen dienen daarin samen te werken.

Maar natuurlijk kunt u ook uw schouders erbij ophalen want:
het overkomt gelukkig altijd een ander!

Namens de werkgroep Bliksemafleidercontrole
Leo Tiggelman

Reageren? bliksemafleidercontrole@vrijwilligemolenaars.nl

Boekenmolen

Groninger molenhistorie

50 opstellen over historische aspecten van Groninger molens.

Op 27 april 2012 verschijnt het boek *Groninger molenhistorie*, 50 opstellen over historische aspecten van Groninger molens. Het is niet het eerste boek van de hand van Bob Poppen over molengeschiedenis in het Groningse. Hij draait niet alleen als vrijwillig molenaar al vele jaren op koren- en pelmolen De Liefde in Uithuizen, maar zijn liefde gaat ook uit naar wat er met molens, molenmakers en molenaars in het verleden is gebeurd.

Daarover gaan dan ook de 50 opstellen en de bijlagen van het rijk geïllustreerde boek van 460 pagina's. Het boek is verkrijgbaar via de Stichting Uitgaven Noord-Groningen, p/a Pastorieweg 19, 9989 BL Warffum. De prijs van het boek is 25 Euro (voor intekenaren tot 27 april 2012 20 Euro) exclusief verzendkosten (6.75 Euro).

Meer informatie: www.bdpoppen.nl/boek_gmh.html

Molens Drenthe in rouwstand

Het kerkje in het Noord Drentse Peize vlak onder Groningen was helemaal gevuld bij het afscheid van Nico Guldener. Vrijwillig molenaar en tot voor kort voorzitter van de afdeling Drenthe. De provincie waar hij altijd heeft gewoond. Niet altijd op dezelfde plek zoals zijn zoon tijdens het afscheid opmerkte. Of zoals deze het uitdrukte Verhuizen, Verbouwen en Vakantie, de drie V's hoorden bij zijn leven. Een echte Drent dus.

Zijn betekenis bleek uit het grote aantal sprekers (naast vrouw en zoon). Na een ziekte zette hij zich in met het geven van cursussen voor het mondig maken van patiënten. Dat belette hem niet ook nog Vrijwillig Molenaar te worden in 2004. Met volledige inzet. En ook als instructeur en voorzitter. In de laatste hoedanigheid trok hij een veiligheidscoördinator aan binnen het bestuur. Wat van visie getuigde zoals Frans Tullemans namens het bestuur van het Gilde van Vrijwillige molenaars het uitdrukte. Na afloop van de bijeenkomst werd hij in zijn camper uitgeleide gedaan naar het kerkhof.

NICO VAN GULDENER

Nico heb ik leren kennen tijdens mijn opleiding voor vrijwillig molenaar. Op aandringen van een medeleerling ben ik eens bij

hem gaan kijken op molen de Zwaluw te Oudemolen, waar hij de wipstok bediende. Tijdens ons eerste gesprek kwamen we overeen dat ik stage bij hem ging lopen. Vanaf dat moment hebben wij samen iedere zaterdag ons gezamenlijke hobby kunnen beleven.

De eerste paar jaar vonden we in de winter in zijn camper een warm onderkomen. Zijn camper, een omgebouwde Engelse ambulance, was een andere liefde van hem.

In 2009 is het schuurtje naast de molen als monument geheel verbouwd. Op aandringen van Nico is in de schuur een wc en een keukentje gebouwd. Na de bouw was het geld op, maar er moest nog een verwarmde ruimte komen, waar wij in de koude winters onze verkleumde leden konden verwarmen. Door creatief te zijn wist Nico nog wat geld los te peuteren, zodat wij zelf met de door Nico gekochte materialen de beoogde ruimte konden bouwen.

De zaterdagen in de winter hebben we grotendeels in ons zelfgebouwde, verwarmde, onderkomen aan de stamtafel doorgebracht. Vaak met vrienden die langs kwamen of met collega molenaars die de koffie roken. Het was altijd erg gezellig. Intussen deed de wind het werk en konden we met recht zeggen: we leven van de wind.

De molen aan de Molensteeg bloeide onder zijn leiding weer op; er is weer voldoende bedrijvigheid. De gemeente Tynaarlo besteedt weer geld aan onderhoud en restauratie en ook de gemeenschap van Oudemolen is actief betrokken bij de molen. De molen is weer een middelpunt. De vele

bezoekers genoten van zijn verhalen over het leven en werken op een molen in vroeger jaren. In 2010 is Nico na molenaar en voorzitter van het Drentse Gilde ook nog eens instructeur geworden. Het jaar daarop had hij twee leerlingen aan wie hij met veel passie zijn kennis kon overdragen. Juni 2011 was een hoogtepunt voor hem. Het landelijk examen werd op de Zwaluw afgenomen.

In de zomer van 2010 is Nico bij het afdalen van de trap in de molen op een heel vervelende manier gevallen. Hij heeft toen veel geluk gehad, hij had een goed gemutste engel op zijn schouder. Diezelfde engel liet hem aan het eind van 2011 erg in de steek. Onvoorstelbaar: de ene week een grote sterke kerel met een toekomst, de andere week de wetenschap dat het einde nabij is.

Een kwaadaardig hersentumor heeft zijn leven abrupt beëindigd. Na een kort ziekbed overleed Nico op 6 januari 2012 in het bijzijn van zijn familie. Op 11 januari is hij na een indrukwekkende afscheidsdienst begraven te Peize. Nico werd in zijn camper naar zijn laatste rustplaats gebracht. De genodigden legden de tocht, die langs de Peizer meule ging, lopend achter de baar af. Nico zal ik als mens, molenaar en maatje erg missen, hij was een uniek mens.

Als eerbetoon aan Nico stonden alle Drentse molens in de rouw.

Als jouw leven tot stof is verwaaid
en de molen vredig draait
kijk ik vanachter het vangtouw omhoog
ontwaar de zwaluw en denk.....
jij bent nu vrij.....

Gerard Fredriks

Aspirant-lidmaatschap

Een jaar geleden introduceerde het AKG, mede op verzoek van geïnteresseerde vrijwillige molenaars, het aspirant-lidmaatschap voor het AKG. Een aspirant-lid betaalt een lagere bijdrage, en heeft de eerste drie jaar de tijd om te snuffelen aan het AKG, en daarmee aan de voorwaarden van een volwaardig lidmaatschap. De weinige verplichtingen van het aspirant-lid zijn deelname aan de graan- en meelkeuring en het bijwonen van de jaarvergadering.

Belangstelling

De verwachtingen waren hoog gespannen. Inmiddels is een jaar verstreken en heeft het aspirant-lidmaatschap geleid tot toetreding van circa vier nieuwe leden. Een gering aantal. Reden om het aspirant-lidmaatschap opnieuw onder de aandacht te brengen. Hieronder een vraaggesprek met aspirant-lid Ans Roefs over haar toetreding. Het waarom, de voordelen, de vooroordelen en de kritische kanttekeningen.

Wie is Ans Roefs?

Ik ben sinds 13 jaar werkzaam op de Witte Watermolen in Arnhem. De molen heeft voornamelijk een educatieve functie (behoort bij Bezoekerscentrum Sonsbeek), maar produceert ook consumptiemeel. In de molen en het Bezoekerscentrum is een winkeltje ingericht voor de verkoop van diverse meelproducten.

Daarnaast horen ook enkele (boerderij)winkels en bakkers tot de klantenkring.

Wanneer heb je het (vrijwillig) molenaarsdiploma behaald?

Dit jaar is het precies 25 jaar geleden dat ik mijn (vrijwillig) molenaarsdiploma behaalde. Ik leste bij Piet Leeuw op molen De Prins van Oranje in Buren en was vlak voor mijn examen al (onder begeleiding) actief op de bijzondere zeskante korenmolen te Waardenburg. Sinds 1 juni 2011 ben ik daar niet meer actief. Ook voor mij geldt dat, wanneer je van je hobby je werk maakt, je een hobby verliest.

Wat is de aanleiding geweest om je getuigschrift Korenmolenaar te gaan halen?

Aangezien ik werkzaam was op korenmolens wilde ik de Vakcursus Korenmolenaar volgen, om wat ik daar ging leren. Ik wilde mijn kennis vergroten over het gereedschap (de molen) en de te vervaardigen producten. Bij het exploiteren van een korenmolen komt zoveel meer kijken als alleen een zakje graan malen. Bovendien leidt het gilde (van vrijwillige molenaars) enkel op om met een molen te

kunnen draaien. Het ging mij niet zozeer om het getuigschrift zelf, maar ik was natuurlijk wel blij dat ik het gehaald heb.

Waarom heb je besloten aspirant-lid van het AKG te worden?

Om dezelfde reden als waarvoor ik de vakcursus Korenmolenaar ben gaan volgen. Ik vind dat het lidmaatschap, door de onderlinge contacten met vakcollega's, bijdraagt aan het vergroten van mijn kennis en vaardigheden op velerlei gebied (HACCP, DON, meel- en graankeuring, gezamenlijke inkoop etc. om maar eens wat te noemen. Bovendien maakt het lidmaatschap het makkelijker samen te werken en dingen gedaan te krijgen, wat voorheen meer moeite kostte.

Vind je dat iemand die vakcursus volgt, daarna per definitie lid van AKG zou moeten worden?

Nee, niet per definitie. De contributie van het AKG kan bijvoorbeeld een drempel zijn voor een molenaar. Als je verplicht lid moet worden kunnen mensen besluiten de vakcursus niet te volgen. Daardoor zou je de kennis niet verspreiden en zou deze verloren kunnen gaan.

Het kan nooit de bedoeling zijn om de kennis van het vak voor te behouden aan alleen leden van het AKG. Het is wel logisch dat het AKG alleen mensen toelaat, die de vakcursus gevolgd hebben.

Hoe kijk je (nu) tegen het AKG aan?

Toen ik nog geen aspirant-lid was, voelde ik een enorme afstand tussen leden en niet-leden, een soort 'verhevenheid' van de leden. Dit is overigens niet alleen een ervaring van mij. In de praktijk ben ik ook enkele keren teleurgesteld in AKG-leden. Hierbij denk ik aan mijn vraag naar het receptenboekje, een recept en om praktische hulp; de eerste twee werden niet verstrekt en het laatste alleen tegen een vorstelijke financiële vergoeding. Nu ik een paar keer op de vergadering ben geweest, blijken het allemaal leuke aardige

Ans Roefs in De Witte Molen

molenaars te zijn, die wel degelijk bereid zijn tot samenwerken en openstaan voor nieuwe ideeën en bovenal hun kennis willen delen. Jammer dat naar niet Leden een ander beeld wordt geschetst.

Waarvoor staat het AKG volgens jou?

Het AKG zie ik als een belangenbehartiger voor de (ambachtelijk) werkende molenaars.

Daarom raad ik ook iedereen aan, die serieus en professioneel met het vak bezig wil zijn, zich als (aspirant-) lid aan te sluiten bij het AKG, teneinde daarmee de continuïteit van het AKG te vergroten. Door deel te nemen aan het AKG ontstaat een representatieve organisatie die ons vertegenwoordigt in "de boze buitenwereld". Denk daarbij aan instanties als ARBO, Warenwet, HACCP, etc.. Hierin heeft het AKG trouwens haar sporen al verdiend.

Bert van der Voet

Voor meer informatie met betrekking tot het AKG-(aspirant-)lidmaatschap kan men zich wenden tot de secretaris, de heer A.E. (Bert) van der Voet.

E-mail: aevvoet@prettel.nl.

Afscheid Pieter Hofkamp

Op 11 februari hebben molenaars en bestuur officieel afscheid genomen van vrijwillige molenaar en collega Pieter Hofkamp. Pieter kreeg last van meelallergie en kan zich daardoor niet langer actief inzetten op De Molen Welkelegen.

Als een van de eerste vrijwillige molenaars in ons land deed hij in 1973 examen. Toen de gemeente Heerenveen in 1974 haar 40 jarig bestaan vierde (Heerenveen-Één feest) werd hij gevraagd om voor die gelegenheid, samen met broer Waling, de molen te laten draaien. Hij deed dit. Het enthousiasme bij de bevolking bleek groot en hij is gebleven. Sindsdien leidde Pieter nieuwe vrijwilligers op en besteedde met hen veel tijd aan het restaureren en in werkzame staat terugbrengen van de molen. Nieuwe vloeren werden gespijkerd en balklagen gecontroleerd, er kwam een koppel maal-

stenen in de molen zodat er weer meel gemalen kon worden. Grote restauraties werden voorbereid voor 1991 en 2001: de kap werd vernieuwd, nieuw rietdek aangebracht, een nieuw gevluht, een nieuwe stelling, veel schilderwerk, een tweede koppel maalstenen.... Daarnaast stak Pieter op provinciaal en landelijk niveau veel tijd in de molenaars-opleiding. In 2007 kreeg hij een lintje. Dank zij zijn eerste inzet, en met de medewerking van vele anderen, is de molen zo mooi opgeknapt, is het voor veel bezoekers en klanten een plek waar ze graag komen en hebben de molenaars van De Molen Welkelegen zo'n mooie hobby.

(GvdW)

Overgenomen uit de Utskoat.

Deze rubriek vermeldt activiteiten van de vereniging, de afdelingen en de regio. Hoewel de redactie begrip heeft voor het feit dat activiteiten vaak op korte termijn worden georganiseerd verzoeken wij iedereen rekening te houden met de verschijningsdata van de Gildebrief. Het is immers niet zinvol activiteiten te vermelden die al hebben plaats gevonden op de dag van verschijnen van de Gildebrief. De Gildebrief verschijnt voorafgaand aan de jaarvergadering eind maart, eind juni, eind september en vlak voor Kerst. U kunt ook even contact opnemen met de eindredacteur.

Bestuur

Molenaarsdag en Lesbrieven.

We kunnen terugkijken op een zeer geslaagde dag in het Openlucht Museum in Arnhem. De opkomst was overweldigend en de reacties waren vrijwel allemaal zeer positief. We hopen dat de lesbrieven zich in de praktijk gaan bewijzen, al hebben we daar alle vertrouwen in. Vragen en opmerkingen over de lesbrieven kunnen worden doorgegeven aan het emailadres: lesbrieven@vrijwilligmolenaars.nl. De lesbrieven zijn ook als download beschikbaar via de website van het Gilde. Daarvoor moet men inloggen via de gebruikersnaam en het wachtwoord.

Watermolenaarsopleiding

In Cuijk wordt op vrijdagavond 27 april 2012 een bijeenkomst gehouden voor geïnteresseerde geslaagde molenaars om te bekijken op welke wijze ook deze opleiding vernieuwd en verbeterd kan worden. Watermolenaars ontvangen hierover nog bericht.

Noord Holland

Gilde

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars Afdeling Noord Holland organiseert op.

Op vrijdag 27 april 2012 weer een Contactavond voor de gildeleden en belangstellenden.

De presentatie wordt verzorgd door Bart Slooten met als onderwerp: "Polders en polderbemaling in het Hollands Noorderkwartier"

Plaats van samenkomst: De Erikszaal in Theater De Vest, Canadaplein 2, Alkmaar.

Zaal open 19.30 uur. Aanvang 20.00 uur.

In de zaal niet roken. Parkeren kan in de parkeergarage onder theater de Vest of aan de noordzijde van het Noordhollands kanaal.

Inlichtingen tel. 072 5746232 of 06 51129803

Noord Brabant.

Noord Brabant

Tweede Landerse Molendag

Op zondag 6 mei 2012 organiseert het Platform Toerisme Landerd, in samenwerking met

de vrijwillige molenaars uit Zeeland, de tweede Landerse Molendag. Het belooft een bijzonder evenement te worden. Een fietsroute leidt de deelnemers langs de molens van Landerd en vertelt het verhaal achter deze molens. Bij iedere molen worden diverse activiteiten georganiseerd voor kinderen en volwassenen, zoals het bakken van broodjes, een oude winkel met graanproducten en lezingen in de Coppenmolen in Zeeland over "De molen in de molen". Het is een gezellig dagje uit voor het hele gezin, de buurtschap of de vereniging.

Drenthe

Molendag 2012

De Drentse molendag zal dit jaar worden gehouden op zaterdag 25 augustus. Net als andere jaren hopen we dat er een groot aantal van de 38 molens draait en geopend is voor het publiek. Natuurlijk hopen we ook dat de molenaars op deze dag iets speciaals gaan doen op hun molen. De organisatie is inmiddels begonnen met de eerste voorbereidingen. Zo komt er zoals gebruikelijk weer een affiche met een afbeelding van een van de Drentse molens. Op de Drentse Molendag wappert zoals gewoonlijk weer de Drentse Molendag vlag. De gegevens over de deelnemende molens en eventuele activiteiten zijn vanaf begin au-

Puntkomma

Rubriek voor reacties of aanvullingen van lezers

Klompen op de molen

Goedendag Bob,

Als reactie op het artikel in de Gildebrief van december 2011 wil ik het volgende opmerken. Prima, die brandweeroefening. en prima dat je een klein kind met klompen aan niet op de stelling wilt hebben. Om daarmee de hele molen voor klompendragers tot verboden gebied te verklaren lijkt mij wel erg ver gaan. Ik neem aan dat er tientallen molenaars uit heel praktische redenen klompen dragen op de molen en het jammer vinden dat jij daarvan gruwet omdat je een incident hebt meegemaakt van iemand die op klompen een ongeluk heeft gekregen in jouw molen. Dat had een willekeurig ander met normaal schoeisel ook kunnen overkomen. Dat het om iemand van

de vrijwillige brandweer ging bij een oefening, ja, dan zeg ik ook, dat is dan misschien niet het meest optimale schoeisel in die situatie. Maar op het sompige erf van een poldermolen bijvoorbeeld lijkt mij er niet veel op tegen om juist klompen te dragen. O ja, wat ik niet begrijp is dat je een tevreden gevoel had dat een bezoeker teleurgesteld je molen moest verlaten. Laat dat nu zijn wat ik zo opmerkelijk vond aan jouw verhaal. Echt, kan dat niet anders?

Met vriendelijke groet,

Stef Mensinga

Hempenserpoldermolen Wergea

gustus te verkrijgen via het secretariaat van de Molenstichting Drenthe, of via de WEB site van de molenstichting (www.molensindrenthe.nl).

Molenzelschilderijen

Peet Quintus Wessels die op oude zeilen van molens schildert heeft dit jaar twee grote tentoonstellingen. Een in de graanmolen van Burgh Haamstede (van 16 t/m 24 juni) en een in de molen van Merselo (van 8 september t/m 7 oktober). Ook zijn werken van haar vanaf Pasen gedurende de hele zomer te zien op molen De Kat van de Zaanse Schans en als onderdeel van de Getijdenmolenexpositie in Bergen op Zoom (2 juni t/m 9 september}. Meer informatie www.peetspalette.nl

Groningen

Jubileumweekend.

Molen de Lelie in Eenrum viert op 1,2 en 3 juni zijn 150-jarig bestaan.

Molenweekend

Het weekend van 9 en 19 juni staat in het teken van *Molens in Beweging*.

Friesland

Leeuwarden

Voor de derde maal vinden op 21 en 22 april 2012 de Leeuwarder Molendagen plaats.

Bezoekers zijn welkom van 's morgens 10.00 uur tot 's middags 17.00 uur welkom op de de negen deelnemende molens.

Meer informatie over de molens en de verdwenen molens in het gebied en een fietsroute is te vinden op www.leeuwardermolendag.nl

Westlandse molendag

Zaterdag 30 juni 2012

19^e jaar

Korenmolens
"De Korpershoek".
Poldermolens
"Groeneveldse molen".

Delft:
Korenmolens
"De Roos" gesloten
i.v.m. aanleg spoorwiel.
Rijswijk:
Poldermolens
"De Schapeveermolen".

Wateringen:
Korenmolens
"Windlust".
Loosduinen:
Korenmolens
"De Koreneer".

Hoek van Holland:
Poldermolens
"De Nieuwlandse molen".
's-Gravenzande:
de korenmolens.
Monster:
korenmolens
"De Vier Winden".
De Lier:
Molensromp van de Oude
Lierpolder waarin
een Crossley dieselmotor
met vijzel.
Maassluis:
"De Hoop".
Poldermolens
"De Wippersmolen".
Maasland:
Poldermolens
"Dijkmolens".
Korenmolens
"De Drie Lelies".

Op deze dag zijn de 13 molens open gesteld van: 09.00 tot 17.00 uur
Bij de molens is (alleen op die dag) voor € 5,- een routebeschrijving
te verkrijgen voor een fietstocht, starten kan vanaf elke molen.
Bij bezoek aan vijf of meer molens krijgt u een leuk aandenken!

Voor meer informatie bel: 015-3808432
Of per E-mail R.van.Zijll@kpnplanet.nl
Tevens kunt u op internet onze homepage bezoeken:
<http://www.westlandsemolens.nl>

Aan de Westlandse Molendag wordt medewerking verleend
door de W.O.S.

Westlandse Omroep Stichting.
BankGiroLoterij
MOLENDAGEN

Puntkomma

Rubriek voor reacties of aanvullingen van lezers

Klompen op de molen

Bedankt voor de uitgebreide reactie op het artikel over klompen op de molens. Ik heb meerdere reacties ontvangen, vrijwel allemaal positief.

Ik heb namelijk niets tegen klompen en tijdens mijn jeugd heb ik altijd op klompen gelopen. Ik ga en wil ook niemand voorschrijven of hij/zij wel of niet op klompen in de molen moet lopen. Die verantwoordelijkheid neemt ieder voor zich, maar wel graag bewust.

Want dat was mijn opzet, collega's als het ware weer even bij de les nemen, en ze bewust laten zijn dat aan het dragen van klompen ook gevaren zitten. Daarvoor schreef ik dan ook mijn ervaringen op.

En ik heb mijn verantwoording genomen en dat betekent dat ik liever geen klompendragers in de molen heb. Maar ze zijn er natuurlijk wel, zo komt af en toe een collega molenaar van een naburige molen even langs en die draagt altijd klompen. Ik laat hem er ook altijd in, al kan ik het niet laten om ook altijd even te zeggen dat ik zijn klompen niet leuk vind, maar dat het dus zijn keuze is om op klompen in 'mijn' molen te komen. En zo weten we beiden hoe we erover denken en dat accepteren we van elkaar, we kunnen er om lachen en het houdt ons scherp. En dat wens ik dus alle molenaars toe, met of zonder klompen.

Bob Poppen

VACATURE 2E MOLENAAR:

VOOR POLDERMOLEN DE EENDRACHT TE ALKMAAR

Profiel: In bezit van getuigschrift De Hollandsche Molen + lid GVM + verzekerd via GVM (WA+); Sober molenbeheer nastrevend;

Wat krijg je er voor terug? Malen met een in Noord-Holland unieke molen (stenen poldermolen, houten scheprad)

Waarom? Doel is de molen vaker te laten draaien/malen, indien mogelijk ook op doorde-weekse dagen, afhankelijk van de mogelijkheden. (Denk aan beschikbare vrije tijd, maar ook wind en biotoop.)

Interesse? Neem dan contact op met de huidige molenaar: **Andreas de Vos**, 06-29033679 of andreas.de.vos@orange.nl

Nederlands Vlaanderen

Voorjaarsexcursie zaterdag 2 juni 2012
thema: Pelmolens in Noordoost-Friesland

TIMS Nederland en Vlaanderen organiseert ieder voorjaar een (bus)excursie. In 2012 gaat deze molenreis naar Noordoost-Friesland. Gekozen is voor het thema pelmolens. In de streek staan immers prachtige (koren- en) pelmolens, zelfs een aantal zeer authentieke exemplaren. We weten dat met name Ropta te Metslawier als een topstuk onder de koren- en pelmolens in Friesland geldt. Dat het thema pelmolens nabij deze molen inhoudelijk kan aanvangen, is te danken aan de gastvrije medewerking van kweekbedrijf HZPC Ropta, dat naast de molen ligt. In de kantine van dit bedrijf houden twee Friese molenkenners een presentatie over verschillende aspecten van pelmolens. Daarna worden vier bezienswaardige pelmolens bezocht. Per molen is royaal tijd gepland voor een uitgebreide bezichtiging (circa een uur per molen).

Programma

Om 10:00 uur vertrek de bus vanaf verzamel-punt P+R Wijnhorsterstraat, achter het NS-station Leeuwarden (start gezamenlijk busvervoer). Na aankomst bij ROPTA in Metslawier en de koffie vinden er in de kantine van kweekbedrijf HZPC Ropta vinden er na een korte introductie

door Frank Terpstra twee presentaties plaats. Een over de historische ontwikkeling van pelmolens in Noordoost-Friesland door Warner B. Banga, vrijwillig molenaar en auteur van het boek "Jim mutte komme: ut waait", over molens en molenaars in Dongeradeel.

In de andere presentatie zullen technische aspecten van pelmolens en het pellen in Noordoost-Friesland aan de orde worden gesteld door Cees Notenboom, molenkenners en beroepsmolenaar op koren- en pelmolen 't Lam in Woudsend

Vervolgens worden achtereenvolgens vier koren- en pelmolens bezocht:

Ropta in Metslawier, De Hond in Paesens, Zeldenrust in Dokkum en Windlust in Burum.

Om 18:00 arriveren we weer in Leeuwarden waar men facultatief om 18.30 kan deelnemen aan een diner.

Opgave

De wijze van opgave voor deze excursie, inclusief de wijze van betaling, zal worden aangegeven op de site van TIMS Nederland - Vlaanderen: www.molenkunde.eu.

Houd deze site dus in de gaten en we hopen veel molenvrienden op 2 juni te treffen.

Frank Terpstra

MOLENPRIJS 2010

Ook dit jaar wordt de BankGiro Loterij Molenprijs georganiseerd. Moleneigenaren kunnen een restauratie- of verbeterplan in dienen. Deze plannen kunnen tot uiterlijk 30 juni bij De Hollandsche Molen worden ingediend. Nadat een jury van deskundigen zich over de inzendingen heeft gebogen, kan het publiek vanaf 1 september weer stemmen. Het project met de meeste stemmen wint. Op 1 oktober wordt de winnaar bekend gemaakt. De belangrijkste voorwaarden voor een molenproject zijn te vinden op: www.molenprijs.nl

Veertig jaar Nationale Molendag

Jubileum

De Nationale Molendag wordt dit jaar voor de 40e keer gehouden. Het was indertijd een suggestie van het kersvers opgerichte Gilde van Vrijwillige Molenaars aan De Hollandsche Molen.

Sindsdien is het een jaarlijks terugkerende molenbelevens dat elk jaar weer vele bezoekers trekt. Dit succes is in grote mate te danken aan de medewerking van de molenaars. Op deze dagen zetten molens hun deuren open. De opening van dit Jubileum vindt plaats op woensdagavond 9 mei 2012 in Wijk bij Duurstede. Zonder vrijwillige molenaars zou het niet kunnen. Zij zijn dan ook voor zover mogelijk van harte uitgenodigd voor deze bijeenkomst.

Molenverhalen

Dit jaar staat de Nationale Molendag op 12 en 13 mei in het teken van Molenverhalen. Bezoekers worden in dat weekend uitgenodigd om verhalen, gedichten en legendes over het leven op en rond de molens te ontdekken. Dit sluit aan op het Jaar van het Immaterieel Erfgoed. Molens zijn bij uitstek een plek waar het materieel en het immaterieel erfgoed elkaar ontmoeten.

Deelname

Molens openstellen voor bezoekers is heel belangrijk, maar het is beslist geen voorwaarde om deel te nemen aan de Nationale Molendag. Ook molenaars die geen publiek op hun molen kunnen of willen ontvangen, of niets extra's kunnen organiseren, kunnen zich als deelnemer aanmelden. De molen laten draaien is voldoende! Vergeet daarbij vooral niet de Molendagvlag uit te hangen als bewijs dat u meedoet!

Aanmelden en informatie

Voor deelname kunt u zich aanmelden via www.molendagen.nl. Staat u al op de deelnemerslijst, controleer dan of uw gegevens nog kloppen en geef eventuele wijzigingen aan ons door. Kunt u doorgeven via het aanmeldings- of wijzigingsformulier op deze site.

Na aanmelding ontvangt u van ons het molen-dagpakket, waarin u naast het publiciteitsmateriaal o.a. windmolentjes voor kinderen aantreft. Meer informatie op www.molendagen.nl

Uitgaven van het gilde van vrijwillige molenaars

ten behoeve van de opleiding tot vrijwillig molenaar

HET ENTREEPAKKET

De basiscursus – op enkele hoofdstukken na gereed. Alle overige lesstof wordt in de loop van de tijd nieuw vervaardigd en uitgegeven en zal in de loop van de tijd worden toegezonden. De leden in opleiding dienen dit pakket bij aanmelding aan te schaffen (niet inbegrepen bij de contributie). De prijs bedraagt € 47,50.

UITGAVEN TER VERBREIDING VAN DE KENNIS OVER MOLENS

Informatie XVI – Waarom draaien molens linksom? Waarom helt de bovenas? De tonmolen. Prijs: € 7,50 (incl. porto).

Informatie XIX – Molenaarservaringen J.B. Kaal. Prijs: € 7,50 (inclusief porto).

Informatie XXII – Bovenassen. Prijs: € 7,50 (inclusief porto).

Mappen voor de basiscursus
Prijs: € 11,00 (incl. porto).

HACCP-Rapport Hygiëncode

Te bestellen via Gilde verzendingen.

Inclusief porto € 30,00.

Exclusief porto € 25,50.

GRATIS UITGAVEN

- Informatiefolders
- Statuten en Huishoudelijk Reglement
- Bladen voor het maalboekje voor leden in opleiding en geslaagde leden
- Exameneisen
- Voorbeeld voor een Modelcontract vrijwillig molenaar
- Folder betreffende Gildeverzekeringen

BESTELLEN BIJ HET GILDE

H.P.A. (Hub) van Erve

Hoevense Kanaaldijk 9

5018 EA Tilburg, tel. 013-5362100, of

verzendingen@vrijwilligmolenaars.nl

Wetenswaardige literatuur

Onderstaande literatuur is te bestellen op de erbij vermelde adressen. Vergeet niet daarbij uw naam- en adresgegevens te vermelden.

Molens. De nieuwe Stokhuyzen.

Waanders 2007, 240 blz, Prijs € 22,50. Herziene editie. Weidemolen, torenmolen, monniksmolen, wipstellingmolen: geen molentype of F. Stokhuyzen (1890-1976) traceerde de geschiedenis, techniek, functie, locatie etc. Een standaardwerk.

Opleiding Watermolenaar (Poldermolens)

Door: Ing. J. den Besten.

Te bestellen door overmaking van € 23,00 (incl. porto) op girorekening 139754 t.n.v. J. den Besten te Loenen aan de Vecht.

Over molens der fam. Honig

Door: P. Boorsma. Prijs € 10,00 (incl. porto).

Te bestellen bij het Gilde (zie boven).

Lesbrieven Basisonderwijs

Lesbrief Poldermolen compl. Prijs € 7,50.

Lesbrief Korenmolen compl. Prijs € 7,50.

Lesbrief Watermolen compl. Prijs € 7,50.

Deze lesbrieven zijn bedoeld voor leerlingen van de hoogste klassen van het basisonderwijs of de laagste klassen van het voortgezet onderwijs. De lesbrieven omvatten de lesbrief

zelf voor de leerlingen, een docentenhandleiding en een werkblad.

Pellen van gerst tot gort

Lesbrief voor molenaars.

Uitgave van Stichting Groninger Molens, Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen.

Prijs € 6,00 (excl. porto).

Werking van de pelmolen

Door: P.H. Havik.

Facsimile handschrift € 15,00 (incl. porto).

CD-rom met transcriptie handschrift en lijst met Zaanse en Groningse termen,

€ 5,50 (incl. porto). Boekje + CD-rom

€ 20,00 (incl. porto). Te bestellen bij het Gilde (zie boven).

Zingende Stenen

Door: D.J. Abelskamp. Prijs: € 21,00 (incl.

porto). Dit boek is te bestellen via de Website van het Gilde (www.vrijwilligmolenaars.nl) of bij Hub van Erve (zie hierboven).

Wiekssystemen voor polder- en industrie-

molens Door: G. Pouw. Te bestellen door

overmaking van € 11,50 (incl. porto) op rek.nr.

55.44.45.050 t.n.v. G. Pouw, Naarden o.v.v. uw eigen naam en adresgegevens!

MEESTERMOLENAAR

Elfsteden Molens

Behalve molens hebben we in Nederland nog een andere gekte. Schaatsen. Soms gaat het samen. En dan sla je de krant 's morgens op. En ja hoor. Het is weer raak. Een grote foto op de voorpagina met de eerste schaatsers voor de Ypeymoune. De Elfstedengekte breekt uit. Als je een beetje schaatsvoeten en verleden hebt hoeft je bijna niet te lezen waar hij is genomen. Niet zo ver van het eindpunt van de Elfstedentocht waar je in de verte de Bonkevaart bijna kunt zien liggen; de Ryptsjerksterpolder. Dun laagje water op het land tussen de rietkragen, schaatsers op de voorgrond en een molen op de achtergrond.

Wie tochten heeft geschaatst in Nederland weet dat hij altijd wel een molen tegenkomt. Soms heeft zo'n tocht zelfs de naam Molentocht.

Molens op de route geldt zeker voor de Elfstedentocht. Nog een paar nachtjes vorst en hij had dit jaar weer gehouden kunnen worden. Maar hij ging niet door. Op sommige plaatsen had de sneeuw de boel verpest. Niettemin werd er op vele delen van de route geschaatst. Ook enkele vrijwillige molenaars konden de verleiding niet weerstaan. Dus laten we maar gaan schaatsen en aan de tocht beginnen.

Vlak na de start komen we op de Zwette bij Leeuwarden al tussen twee Spinnepokjes door. Voorbij Sneek doemt houtzaagmolen De Rat in IJlst op. Het is nog donker en ver. En zo gaat het verder, slag na slag. We belanden in Woudsend en komen langs een houtzager. Tussen Bolsward en Harlingen wordt volop geschaatst in Witmarsum. Na het bruggetje in Bartlehiem komt het eind in zicht. Eerst nog in Dokkum kijken naar de molens, Dan terug naar Leeuwarden richting Bonkevaart. We passeren de molen in Birdaard aan de Dokkummer Ee. Pel en Korenmolen en ook nog Houtzager. Met een beroeps korenmolenaar dat wel..

En dan dit jaar geen kruisje. Fokke en Sukke zouden het wel geweten hebben.

Nu nog wachten op een goede DVD met alle molens langs de route. En natuurlijk vanaf het ijs of water in beeld gebracht.

Huib van Est

Met heel veel dank aan molenaars Gerben Wijnja van de Utskoat en Gerrit Duinker voor de foto's.

Spinnekopjes langs Zwette

Zeldenrust, Dokkum

De Zwaluw, Birdaard

De Rat, IJlst

De Jager, Woudsend

Eilfstedentochtmolens

